

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos

weekend

Piątek
11 lipca 2025
nr 54 (LXXX)
cena: 22 Kč

WIADOMOŚCI
**PADŁ REKORD
HOJNOŚCI DLA
HOSPICIUM STR. 2-3**

OPINIE
**CO Z TYM NASZYM
GIMNAZJUM?
STR. 4**

SPORT
**GRYCZ Z LUKEŠEM
ODPALILI PETARDĘ!
STR. 10**

Duże zmiany na Żwirkowisku

WYDARZENIE: Na Żwirkowisku trwają prace związane z rekonstrukcją schodków i ścieżek prowadzących do pomnika katastrofy lotniczej, w której zginęli Franciszek Żwirko i Stanisław Wigura. To po wielu latach poważny i bardzo potrzebny remont tego wyjątkowego miejsca pamięci. – Chcemy, żeby całość wyglądała godnie w stosunku do pomnika, dlatego zdecydowaliśmy się wszystko ujednolicić – wyjaśnia w rozmowie z „Głosem” David Biegun, wójt gminy Cierlicko, która prowadzi tę inwestycję. Żwirkowisko w nowej szacie ma być gotowe na wrześniową uroczystość wspomnieniową.

Łukasz Klimaniec

Żwirkowisko to jedno z wyjątkowych miejsc na Zaolziu, a na pewno najbardziej rozpoznawalne. Każdego roku 11 września przy okazji rocznicy tragedii lotniczej, w której zginęli kpt. Franciszek Żwirko i Stanisław Wigura, słynni polscy piloci, przy poświęconym im pomniku gromadzi się polska społeczność często z udziałem przedstawicieli polskich władz i instytucji. Przed zbliżającą się kolejną, 93. rocznicą, gmina Cierlicko, do której należy teren Żwirkowiska, zdecydowała się na rewitalizację całego otoczenia pomnika łącznie z dojściem do niego.

– Ścieżki na Żwirkowisku były już w bardzo złym stanie. Porastał je mech, a kiedy było mokro, można było się na nich poślizgnąć. Inna sprawa, że były źle wyprofilowane, dlatego chcieliśmy to zrobić tak, żeby chodzenie po nich było wygodne i bezpieczne – wyjaśnia David Biegun, wójt Cierlicka. – Zdecydowaliśmy się zrobić chodniki z granitu, ponieważ ten kamień pasuje tam lepiej, niż kostka brukowa. Jest trwały i estetyczny. Chcieliśmy, żeby całość wyglądała godnie w stosunku do pomnika, dlatego wszystko ujednoliliśmy. Wierzę, że to będzie wyglądało ładnie. A przede wszystkim, że będzie łatwiejszy dostęp, bo wyrównamy teren, żeby nie był taki stromy – dodaje.

W ubiegłym roku gmina przeprowadziła renowację pomnika upamiętniającego katastrofę lotniczą polskich pilotów. Jak tłumaczy wójt, na monumencie pojawiła się pleśń i konieczne było m.in. zastoso-

• David Biegun, wójt Cierlicka, przyznaje, że chodniki na Żwirkowisku były w złym stanie i konieczna była ich przebudowa. Po remoncie będzie ładniej i bezpieczniej. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

specjalista. Czyszczenie pomnika i nałożenie specjalnej powłoki nanoteksturowej, żeby zabrudzenia nie osadzały się tak szybko, kosztowało gminę 180 tys. koron.

– Staraliśmy się to zrobić tak, żeby pomnik jak najdłużej wyglądał ładnie. W zasadzie co dziesięć lat powinno się go czyścić. Po tej renowacji różnica jest ogromna. Pomnik wręcz rozkwitł. Cieszę się, że udało się to tak dobrze zrobić. Mamy u siebie polską szkołę, która nosi imię Żwirki i Wigury, dlatego uważam, że warto o ten pomnik troszczyć się, inwestować i dbać o niego – mówi wójt.

Rozpoczęta właśnie rekonstrukcja chodników i schodków to drugi

etap prac, które mają zakończyć się przed wrześniowymi uroczystościami. O ile pomnik został odświeżony, a jego obejście jest właśnie zrewitalizowane, o tyle na odnowienie symbolicznych nagrobków polskich pilotów trzeba będzie poczekać.

– Do września raczej nie zdążymy oczyścić tych nagrobków, które tam się znajdują, ale chcielibyśmy to zrobić w kolejnych miesiącach, a najpóźniej w przyszłym roku. Wtedy całość zostanie odnowiona na kolejne lata – zapewnia wójt David Biegun. Na renowację ścieżek i schodków w budżecie zostało przeznaczonych 440 tys. koron.

Co ciekawe, inwestycja gminy jest miłym zaskoczeniem dla MK

PZKO w Cierlicku-Kościele, które nie zostało uprzedzone o tych pracach. Jan Przywara, członek miejscowego koła i wieloletni opiekun Żwirkowiska, zwraca uwagę, że taka inwestycja to po wielu latach poważny i bardzo potrzebny remont tego wyjątkowego miejsca pamięci.

– Te schodki, które prowadzą z drogi na ścieżki do pomnika, były już naprawdę w złym stanie i wymagały poważniejszej naprawy – przyznaje. Przypomina, że w ubiegłym roku dzięki inicjatywie społecznej gmina zabrała się za pierwsze prace renowacyjne przy pomniku i coko-
le. Teraz jednak skala remontu jest znacznie większa.

REKLAMA

sport vitality

**Przyjdźcie
i bawcie
się u nas
w Vitality!**

Imprezy towarzyskie
— do 50 osób
— indywidualny
program sportowy:
kręgle, minigolf,
badminton...

+420 732 920 550
www.sportvitality.cz

GE-609

Znajdź nas na Facebooku

Znajdź nas na YouTube

Znajdź nas na X-ie

ZDANIEM... Danuty Chlup

danuta.chlup@glos.live

Z lekkim niedowierzaniem przyglądam się triumfalnemu wejściu na scenę rozwiązań określanych słowem retro. Owszem, podobają mi się stare sprzęty, maszyny czy pojazdy, ale bardziej w charakterze eksponatów muzealnych niż rzeczy, z których miałabym aktualnie korzystać. Nie mam też nic przeciwko pociągom retro, o ile mam w nich odbyć niedługą podróż w stylu popularnych w regionie przejażdżek edukacyjnych po dawnych kopalnianych bocznicach kolejowych. Ale już niekoniecznie kusi mnie opcja retro (mówiąc dosadniej: przywrócenia do użytku starego rupiecia) w przypadku długiej podróży polegającej na prostym przemieszczeniu się z punktu A do punktu B.

Ostatnio, przeglądając social media, z rozbawieniem czytałam post polskiego pasjonata kolei wychwalającego stare składry kursujące latem z Bogumina nad Bałtyk – do Łeby i Kołobrzegu. Byłam pełna podziwu, jak negatywne cechy pociągu wyjątego z lamusa Kolei Czeskich umiejętnie przerobił na plusy.

„W składzie pociągów znajdują się po raz kolejny stare czeskie pociągi z wagonami przedziałowymi bez klimatyzacji, ale za to z otwieranymi oknami. Nie trzeba jechać do Budapesztu lub do Słowenii, żeby przejechać się sezonowym pociągiem retro nad morze” – kusił internauta. Nie wiem, czy sam jest czechofilem, w każdym razie do takich właśnie osób kierował prawdopodobnie swój wpis, ponieważ zakończył go słowami: „Na południu Polski czechofilów od groma, więc będą zachwyceni”.

Być może. Przyznam, że mnie perspektywa wielogodzinnej nocnej podróży w starym nieklimatyzowanym wagonie dla ośmiu osób (dwie ławy po cztery osoby, podłokietniki znajdują się tylko pomiędzy drugim a trzecim siedzeniem), z toaletą spuszczaną na tory raczej odstraszają, niż zachęca. Wierzę, że są osoby, którym taka podróż sprawia frajdę lub stanowi dla nich ciekawą opcję z innych powodów (cena, bezpośrednie połączenie). Jeśli o mnie chodzi, to lubię pociągi, lubię zabytki, te techniczne także. Ale wołę do nich dojechać czymś w miarę nowoczesnym. Zresztą sądząc po komentarzach pod postem (często od osób, które „pociągami retro” jechały w poprzednich sezonach) nie jestem odosobnionym przypadkiem.

CYTAT NA DZIŚ

Ursula von den Leyen
przewodnicząca Komisji Europejskiej

Chiny de facto podtrzymują gospodarkę wojenną Rosji, a my nie możemy tego akceptować. Wsparcie Chin dla Rosji powoduje zwiększoną niestabilność i niepewność dla Europy

WAŻNE INFORMACJE

- Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zakaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickacentrum@pns.cz
- Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

Wejdź do STREFY PREMIUM

DZIŚ...

11
lipca 2025

Imieniny obchodzą:
Olga, Pius
Wschód słońca: 4.26
Zachód słońca: 20.56
Do końca roku: 173 dni
(Nie)typowe święta:
Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa na Wołyniu, Dzień Kebaba
Przysłówie:
„Lipcowe upały, wrzesień doskonały”

JUTRO...

12
lipca 2025

Imieniny obchodzą:
Bruno, Paulin
Wschód słońca: 4.28
Zachód słońca: 20.55
Do końca roku: 172 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień Męczeństwa Wsi Polskiej
Przysłówie:
„Lipiec – ostatek chleba wypiec”

POJUTRZE...

13
lipca 2025

Imieniny obchodzą:
Małgorzata, Sara
Wschód słońca: 4.29
Zachód słońca: 20.54
Do końca roku: 171 dni
(Nie)typowe święta:
Międzynarodowy Dzień Rock and Rolla, Dzień Frytek
Przysłówie:
„W lipcu się kłosek korzy, że niesie dar boży, a najpierwsza Małgorzata, sierp w zboże założy”

POGODA

piątek

dzień: 18 do 20°C
noc: 13 do 11°C
wiatr: 2-4 m/s

sobota

dzień: 18 do 20°C
noc: 17 do 15°C
wiatr: 3-5 m/s

niedziela

dzień: 22 do 24°C
noc: 18 do 16°C
wiatr: 3-5 m/s

Padł rekord hojności dla hospicjum

Znany jest wynik biegu dobroczynnego dla hospicjum Medica w Trzyńcu. Zebrano rekordowych 262 816 koron. To zasługa zarówno uczestników biegu, jak i Fundacji 3WFoundation braci Wałachów, która podwoiła fundusze uzyskane z opłat startowych i darów.

• Część uczestników biegu dla hospicjum. Fot. Facebook/Medica 3nec

Danuta Chlup

Bieg dla Hospicjum Medica odbył się 17 czerwca w Trzyńcu. Uczestniczyło w nim przeszło 500 biegaczy i chodździarzy oraz 60 motocyklistów. Wydarzenie wpisało się w ogólnokrajową kampanię na rzecz opieki hospicyjnej i paliatywnej. Celem było nie tylko pozyskanie darów finansowych, ale także oświata.

Medica po raz piąty wzięła udział w biegu. Jej kierownictwo nie wykłuczało, że to będzie ostatnia edycja. – W zeszłym roku pozyskaliśmy niespełna 38 tys. koron. To nie jest wcale zły wynik, ale, dla lepszego wyobrażenia, taka kwota pokryje tygodniowe koszty opieki nad jedną rodziną – przyznała Andrea Szymczek, dodając, że przygotowaniem i organizacją biegu zajmują się pracownicy firmy, wolontariusze, partnerskie organizacje. Postanowiliśmy jeszcze raz spróbować i zrobić to trochę inaczej z nadzieją, że wynik będzie lepszy i

co najmniej podwoimy pozyskane fundusze. Wstępnie zadeklarowane dary miały wynosić 50 tys. koron. Efekt przeszedł oczekiwania – wybrano 131 408 koron. 3W Foundation w ramach tak zwanego matchingu dodała identyczną sumę, dzięki czemu hospicjum może się cieszyć niemal siedmiokrotnie większą kwotą niż w poprzednim roku. – Fundacja 3WFoundation długofalowo wspiera Medice. W regionie, w którym żyjemy, z którego pochodzimy i na którym nam zależy, to jest je-

dyny podmiot świadczący kompleksową paliatywną opiekę hospicyjną. Najpierw zamierzaliśmy podwoić pierwotnych 50 tysięcy koron – to już była piękna kwota. Ostateczny wynik, hojność biegaczy i dobrowolnych darczyńców zrobiły na nas tak wielkie wrażenie, że postanowiliśmy podwoić całą sumę – powiedział Waldemar Wałach z 3W Foundation. Na październik Medica planuje kolejne wydarzenie („Dzień Kapciowy”), mające na celu szerzenie oświaty o opiece paliatywnej i hospicyjnej.

Chodniki jak ze Stonawy do Paryża

• Brygada górników chodnikowych Marka Noworyty. Fot. OKD

Wydobycie węgla w ostatniej czynnej kopalni węgla kamiennego w zagłębiu ostrańsko-karwińskim jeszcze nie wygasło, lecz zakończono już drażnienie chodników. Ostatni metr wykonano w czerwcu. W sumie w historii Kopalni ČSM w Stonawie wydrążono 1 100 681 metrów wyrobisk korytarzowych, co odpowiada mniej więcej odległości ze Stonawy do Paryża. Od teraz do zakończenia działań górniczych w 1. kwartale przyszłego roku będzie się odbywała już tylko eksploatacja węgla. W br. górnicy chodnikowi wydrążyli 2 800 metrów korytarzy. Prace wykonywało ok. 200 górników zatrudnionych w OKD i 180 z polskiej firmy zewnętrznej Alplex. – Górnicy chodnikowi rozpoczęli cały złożony cykl wydobywania węgla i logicznie jako pierwsi zakończyli swoją pracę. Pokolenie obecnych górników chodnikowych musiało zmierzyć się z coraz trudniejszymi warunkami klimatycznymi ze względu na głębokość, na jakiej

Rozpoczyna się budowa nowoczesnej sortowni

Spółka SMOLO będzie miała w Trzyńcu nowoczesną sortownię, dzięki której zakład będzie mógł segregować do 20 tys. ton lekkich opakowań rocznie. W poniedziałek rozpoczęła się rozbiórka istniejących obiektów – starej sortowni i budynku administracyjnego. Prace rozbiórkowe potrwać do końca lipca. Później rozpocznie się budowa nowego obiektu. Całkowity koszt inwestycji to ok. 300 mln koron. Budowę nowej sortowni zajmie się spółka Metrostav DIZ s.r.o. Umowa w tej sprawie została podpisana w środę 9 lipca. – Ten projekt przygotowaliśmy prawie cztery lata – przyznał Tadeáš Cichý, dyrektor zarządzający SMOLO a.s. – Dzięki wykorzystaniu najnowocześniejszej technologii sortowania, w miejscu dziś już niewystarczającej sortowni, powstanie trzeci tego typu obiekt w Czechach. Separator robotyczny, który jest częścią projektu, jest obecnie w kraju czymś niespotykanym. Naszym celem jest stworzenie nowoczesnego i efektywnego centrum sortowania i przetwarzania odpadów, które będzie spełniało najbardziej rygorystyczne normy – dodał. Nowy budynek sortowni będzie większy. Zostanie połączony z częścią administracyjną i technologiczną. Obiekt częściowo będzie zazieleniony, a konstrukcja dachu

• Rozbiórka starej sortowni rozpoczęła się w poniedziałek. Ma potrwać od końca lipca. Fot. mat. pras.

przygotowana pod montaż paneli fotowoltaicznych. Zostanie zamontowana również waga drogowa, której dotychczas brakowało. Po uruchomieniu zakładu SMOLO będzie mógł sortować do 20 tys. ton lekkich opakowań rocznie na jedenaście różnych frakcji – od tworzyw sztucznych, przez metale, po opakowania żywności płynnej. Dzięki nowym technologiom cały proces nie tylko ulegnie skróceniu, ale osiągnie wyższą jakość oddzielenego materiału, który zostanie ponownie wprowadzony do obiegu. Koszt budowy oraz montowania technologii to prawie 300 milionów

Wąwóz Edmunda zostanie otwarty

Turystyka w Parku Narodowym Czeska Szwajcaria po trzech latach dozna restartu. Radni gminy Hřensko zatwierdzili w czwartek otwarcie wąwozu Edmunda (Edmundova soutěska), zamkniętego dla turystów po olbrzymim pożarze w 2022 roku. Trasa ma być udostępniona w przyszłym tygodniu. Wznowione będą także rejsy łódkami, będące jedną z największych atrakcji Czeskiej Szwajcarii. Gmina licząca niespełna 600 mieszkańców z powodu nieczynnego wąwozu straciła miliony koron – musiała zwolnić pracowników i wstrzymać inwestycje. Ze względu na bezpieczeństwo osób eksperci będą co miesiąc

• Do pożaru w 2022 roku pływanie łódką po wąwozie było ulubioną turystyczną atrakcją. Fot. Hřensko.eu

oceniali stan niebezpiecznych odcinków. Przed planowanym otwarciem wycięto na jednym z nich 80 drzew. W razie runięcia do koryta

Szpital z Trzyńca i Cieszyna rozpoczynają współpracę

W ramach europejskiego projektu po raz pierwszy w historii Szpital w Trzyńcu rozpoczyna współpracę ze Szpitalem Śląskim w Cieszynie w zakresie medycyny ratunkowej i traumatologii. Celem jest poprawa opieki nad pacjentami w regionie przygranicznym i ujednolicenie procedur w zakresie nagłych zabiegów leczenia.

W ramach projektu zaplanowano wspólne wydarzenia edukacyjne, szkolenia, a także wymianę doświadczeń zespołów medycznych obu szpitali. Wezmą w nich udział lekarze, pielęgniarki i inni eksperci zarówno ze strony czeskiej, jak też polskiej. W planach są także konferencje eksperckie i utworzenie czesko-polskiego słownika medycznego, który ułatwi komunikację między ra-

townikami. Oprócz doskonalenia umiejętności personelu medycznego projekt ma pomóc w lepszej współpracy obu placówek – na przykład w kwestiach transgranicznego transportu pacjentów czy przemieszczania się karettek między Polską a Czechami. Projekt potrwa do października 2026 roku. (klm)

Co z tym naszym Gimnazjum?

Najważniejszym czy najbardziej ekscytującym tematem ostatnich dni jest Polskie Gimnazjum w Czeskim Cieszynie. Łatwo przy tego typu gorących dyskusjach kogoś skrzywdzić, wydać jednoznaczny wyrok, ale też nie można udawać, że nic się nie stało, skoro chodzi o strategiczną decyzję, rzutującą na wiele przyszłych lat.

Daniel Kadłubiec

Przeczytałem uważnie wszystkie teksty z tym związane wierząc, że są rzetelne, że ich autorzy kierowali się najlepszymi intencjami. Wychodząc z tego założenia, postaram się wydobyc z nich tylko skrótowno ogólniejsze wnioski, zasługujące jednak na uważniejsze potraktowanie.

Rzecz, jak wiadomo, toczy się wokół zaaceptowanego już przez województwo obniżenia liczby przyjmowanych uczniów do klas pierwszych naszego Gimnazjum, co ma być sposobem na podniesienie jego jakości, wizerunku. Wniosek ten wyszedł samowolnie, co jest kluczowym zarzutem, od Dyrekcji

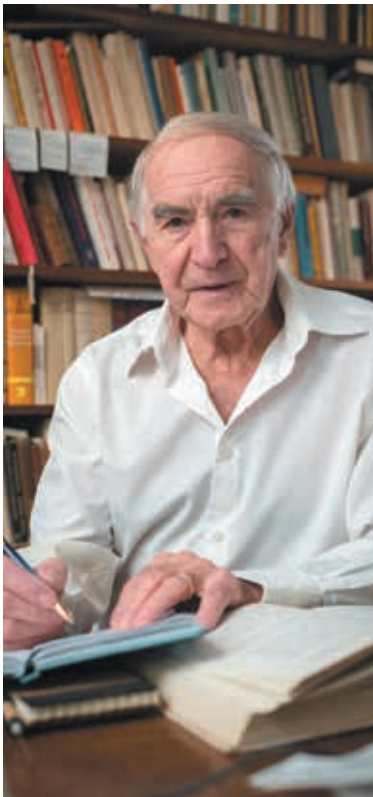
bez porozumienia z rodzicami (Macierzą), z Kongresem Polaków, który wspiera Gimnazjum także finansowo, i jest najwyższym organem społeczności polskiej Zaolzia. Z nauczycielami też nie było merytorycznej dyskusji, a ich większość zagłosowała za przyjęciem wniosku Dyrekcji nie wiadomo, dlaczego – czy uważała, że jest słuszny, czy mechanicznie podniosła rękę, nie zdając sobie sprawy z wagi problemu, a może w pośpiechu, bo czas to pieniądź. Tak czy owak wielka szkoda, że pedagogi nie powiedzieli: Dość! Najpierw dyskusja, potem decyzja. Wielka szkoda, że szkoła zawiaduje się jak prywatnym folwarkiem, czyli na jej szkodę. Przynajmniej w tym wypadku. I w ten oto sposób degradujemy się na własne życzenie.

Kwestia liczebności uczniów w naszych szkołach należy bez mała do najważniejszych. Kiedy każda z

nich walczy o każdego ucznia, Gimnazjum, jak się rzekło, zamyka przed nimi drzwi w imię podniesienia poziomu nauczania. Wniosek ten, jak wiemy, został skwapliwie przyjęty przez województwo i najpewniej będzie obowiązywał w przyszłości. Idąc tym tropem, możemy być najlepsi, i to bez własnego wkładu, przyjmując tylko kandydatów najlepszych w liczbie, przypuśćmy pięćdziesięciu. Ale taka droga do najlepszości jest drogą samobójczą, bowiem rzeczony poziom, jak każdy wie, należy windować tylko przez lepsze zarządzanie instytucją i podnoszenie jakości nauczania, czyli należy zacząć od siebie. Bez tego nie ma szans sprostać konkurencji. Wprawdzie prof. M. Szczotka, świetny historyk gimnazjalny, broni nauczycieli przed niesłusznymi oskarżeniami, ale nikt nie twierdzi, że nic nie robią, choć Czeska In-

spekcja Szkolna dostrzegła, że jest jeszcze sporo do zdziałania.

I tu rzecz znamienna – uczniowie (na pewno nie wszyscy, ale jednak uczniowie) opublikowali bardzo rozsądne stanowisko broniące szkoły wbrew Dyrekcji i nauczycielom głosującym „za”. Mam do nich ogromny szacunek również za to, iż poruszyli szalenie ważne kwestie społeczno-narodowe, związane z symboliką noszenia stroju ludowego, co nie jest żadnym trykiem, ale manifestacją tożsamości narodowo-etnicznej, a także z wywieszeniem flagi w dni ważne dla narodu i państwa. Wynika z powyższego, że z uczniami nie tylko trzeba, ale i należy rozmawiać, gdyż mają rozsądne i budujące myślenie. Szkoła jest dla uczniów, nie uczniowie dla szkoły. I tu zaczyna się wątpliwość, czy nasze Gimnazjum nie dryfuje od szkoły polskiej ku szkole z polskim

Grafika i fot.: NORBERT DĄBKOWSKI

...

Wynika z powyższego, że z uczniami nie tylko trzeba, ale i należy rozmawiać, gdyż mają rozsądne i budujące myślenie

prof. Daniel Kadłubiec

językiem nauczania. Postrzegane jest jednak ciągle jako nasza sztan-darowa placówka, odpowiedzialna także za formowanie świadomości narodowej, a ta z kolei jest alfą i omegą naszego tu trwania. Ale jak jest naprawdę w świetle ostatnich wydarzeń?

Rodzice coraz częściej wybierają dla swoich pociec szkoły z najwyższym prestiżem, mam na myśli czeskie szkoły średnie (choć potem po maturze starają się ich wysłać do Polski z powodów stypendialnych), stąd przyjęcie kuriozalnej decyzji o podnoszeniu poziomu szkoły przez obniżenie liczebności uczniów zachwiało wśród trzeźwo myślących prestiżem Gimnazjum, co z kolei może zachwiać jego przyszłością. I tu chciałoby się zacytować z historii antycznej: Jeszcze jedno takie zwycięstwo a zginiemy. Ale co dalej?

Pomidorówka i makaron najbardziej popularne

Janina Pilch przez 44 lata i 11 dni pracowała jako kucharka w stołówce polskiej szkoły podstawowej w Gródku. Dokładnie dzisiaj odchodzi na emeryturę. W wywiadzie dla „Głosu” zdradza, dlaczego pokochała tę pracę, pomimo że marzyła o innej.

• Janina Pilch dziś żegna się ze stołówką szkolną w Gródku. Fot. DANUTA CHLUP

Danuta Chlup

Kucharka to pani wyuczony zawód?

– Tak, choć zupełnie przypadkowo zostałam kucharką. Nie dostałam się do Średniej Szkoły Zdrowotnej i poszłam do zawodówki we Frydku-Mistku. W tamtych czasach był osobny kierunek kucharka dla stołówek szkolnych. Skończyłam go i w wieku osiemnastu lat podjęłam pracę w kuchni w gródeckiej szkole.

I została w niej pani aż do emerytury...

– Tak, to było moje pierwsze i jedyne miejsce pracy. Mieszkam w Gródku, chodziłam tu do przed-szkola i szkoły, widzę ten budynek z okna domu. I nie żałuję ani jednego dnia, który tu przepracowałam, choć nie spełniło się moje marzenie, by zostać pielęgniarką na pediatрії. Najważniejsze dla mnie było to, aby pracować z dziećmi. Wpraw-dzie ich nie leczyłam, ale za to kar-miłam. Spotykałam się codziennie nie tylko w stołówce, ale też na korytarzu i przy innych okazjach. Przychodziły do kuchni z cukierkami, gdy miały urodziny, z drobnymi upominkami – ciukiem czy kwiatkiem, kiedy kończył się rok szkolny. Cieszę się na emeryturę, ale dzieci będzie mi brakowało, bo przyrośli mi do serca.

Pracowała pani w małej stołówce, gdzie gotowane są obiady tylko dla szkoły z klasami pierwszego stopnia i dla przedszkola. Rozumiem, że w takich warunkach można było gotować „po domowemu”?

– Tak, to jest taka „domowa” kuchnia. W tym roku szkolnym gotowałyśmy z koleżanką obiady dla 87 osób – przedszkolaków, uczniów i pracowników. Teraz, przez pierwsze

dwa tygodnie wakacji, już tylko dla przedszkola. Nie możemy się porównywać z dużymi stołówkami – ani pod względem liczby stołowników, ani też nowoczesnego wyposażenia. Ale mała kuchnia stwarza możliwości gotowania niemal jak w domu. Staralam się tak właśnie gotować.

Chociaż w małej stołówce nie ma najnowocześniejszych urządzeń, to jednak z pewnością wiele się zmieniło od czasów, gdy pani rozpoczęła pracę?

– Oczywiście. Na przykład ziemniaki obieraliśmy ręcznie, teraz jest robot, który to robi za nas. Jest także maszyna do ugniatania dużej ilości ciasta i inne sprzęty, podobne do tych, których używamy w domu, tylko większe. Dawniej trzeba było ręcznie zmywać wszystkie naczynia, teraz jest zmywarka.

Stołówki szkolne obowiązują normy żywieniowe, przepisy sanitarne i tak dalej. Zgodnie z nimi trzeba układać jadłospis. To było pani zadanie?

– Tak. U nas był taki podział: koleżanka była kierowniczką kuchni, a zarazem pomagała mi w gotowaniu. Ja byłam kucharką i układałam jadłospisy. Mam w tym duże doświadczenie. Wspomagamy się książkami, szukamy nowych przepisów w Internecie, z tym, że oczywiście musimy je dostosować do norm i warunków szkolnych. Ale podstawą są tradycyjne dania.

Fundusze, które stołówka może wydać na zakup surowców, są z pewnością ograniczone. Udaje się zmieścić w tych kwotach?

– Nie zawsze, ale robiliśmy tak, że jeżeli w jakimś dniu przekroczyłyśmy koszty, to innym razem był tańszy obiad. A kiedy nam zostały pieniądze, robiliśmy domowe wy-

pieki albo dawaliśmy dzieciom dodatkowe owoce. Z tym jest właśnie problem, że należy dawać dzieciom dużo owoców i warzyw, a to nie jest tanie.

Normy dla stołówek się zmieniają?

– W pewnym stopniu tak. Dzisiaj kładzie się nacisk na dużą ilość świeżych jarzyn, owoców, mleka i przetworów mlecznych. Mamy tak zwany koszyk konsumenta, w którym to jest określone w procentach. Musimy się do niego dostosować. Podajemy dzieciom świeże jarzyny albo w formie sałatek, albo pokrojone na półmisku, wtedy dzieci mogą sobie wybrać, co lubią.

Pozna pani, które dziecko jest w domu przyzwyczajone do zdrowych i różnorodnych posiłków, a które nie?

– Tak, bardzo dobrze to widać. Jeżeli dziecko czegoś nie je w domu, to nie je tego także w szkole. Są dzieci, które pochłoną wszystko, od A do Z. I są takie, którym wiele rzeczy nie smakuje.

Jak często musi pojawić się na talerzu mięso?

– Zwykle mamy mięso trzy – cztery razy w tygodniu. W piątki miewamy albo słodkie dania, albo jarzynowe, staramy się także podawać ryby, na te również kładziony jest dziś nacisk w normach dla stołówek. Niestety dzieci nie bardzo je lubią. Zjedzą ewentualnie rybę smażoną albo opieczoną na maśle i kminku, ale już zapiekanka z rybą im nie smakuje. Tymczasem od 2026 roku w koszyku konsumenta dla stołówek szkolnych ma być jeszcze więcej ryb i jarzyn.

Jakie dania cieszą się największą popularnością wśród uczniów?

– Zupa pomidorowa, sos pomidorowy, makaron – ten dzieci mogłyby jeść codziennie. Lubią mięso mielone, różne – jak się u nas mówi – „faszyrki”. Z dodatków do mięsa chyba dopiero na ostatnim miejscu plasują się ziemniaki, dzieci wolą ryż. Są takie dania, o których wiemy, że będzie się ustawiała kolejka po dokładkę. Próbujemy czasem wprowadzać coś nowego, ale nasi stołownicy wolą klasyczne, sprawdzone rzeczy.

Jakie gatunki mięsa podawane są w stołówce?

– Gotujemy mięso wołowe, wieprzowe, drób. Dzieci najmniej lubią wołowinę. Zjadają ją w formie gulaszu, pokrojoną w kostkę, gorzej, gdy dostaną większy kawałek mięsa.

Z moich lat szkolnych pamiętam, że mięso wołowe było najczęściej twarde i żyłaste. Obecnie kupuje się chyba do szkół wołowinę lepszej jakości?

– Ja oczywiście również pamiętam tamte czasy... Obecnie kupujemy mięso z prywatnej kuchni, bardzo dobre, praktycznie niczego nie trzeba z niego usuwać. A jeżeli coś się znajdzie, to zaraz to odkroję, bo wiem, że dzieci tego nie zjedzą. Również jarzyny mamy zawsze świeże. Surowce mamy naprawdę dobrej jakości. Z tym nie ma problemu.

Jak wyglądał pani typowy dzień roboczy?

– Zaczynałam pracę o szóstej. Najpierw zająłam się mięsem, bo wiadomo, że jego przygotowanie trwa najdłużej. O siódmej szłam do sklepu po sprawunki. Większość produktów przywożę nam dostawcy, ale dokupywałam różne drobne rzeczy i świeże pieczywo na śniadanie dla

przedszkolaków. Koleżanka przygotowywała śniadanie dla przedszkola. Później gotowałyśmy zupę, ziemniaki czy inne dodatki, tak, aby na 10.30 obiad był gotowy, ponieważ później wozi się już obiady do przedszkola. Koleżanka nam wydawała obiady, ja w szkole. O godz. 14, kiedy wszystko było już posprzątane, kończyłam pracę.

Dzisiaj jest coraz więcej dzieci z ograniczeniami dietetycznymi, na przykład z nietolerancją glutenu, laktozy i tak dalej. Miała pani takie przypadki?

– Jest tu chłopiec z cukrzycą, trzeba mu ważyć słodkie posiłki, i dziewczynka z alergią na mleko. To jest większy problem, ale do rozwiązania. Na przykład sos dla niej oddzielałam i nie dodaję do niego mleka czy śmietany. W ramach naszych możliwości staramy się wyjść naprzeciw dzieciom z ograniczeniami zdrowotnymi, lecz nie mamy warunków, aby gotować osobne posiłki dla jakiejś grupy dzieci, na przykład z nietolerancją glutenu.

W domu pani także gotuje?

– No tak, muszę (śmiech). Mój mąż Paweł wprawdzie bardzo lubi gotować, ale latem ma mało czasu. Dlatego teraz ja gotuję, a zimą przeważnie on. Zmieniamy się i uzupełniamy. Oboje gotujemy niewymyślne, tradycyjne dania, jak to na „dziedzienie”. Mamy baranię, własne jarzyny, ziemniaki – jesteśmy w dużym stopniu samowystarczalni.

Kiedy je pani poza domem, gdzie w restauracji, na urlopie, patrzy pani na posiłki okiem kucharki?

– Tak i czasem sobie mówię, że to można było zrobić inaczej, ale lubię także skosztować coś nowego, zainspirować się inną kuchnią. ▲

Powrót polskiego astronauty w połowie lipca

Powitanie w Europie polskiego astronauty Sławosza Uznańskiego-Wiśniewskiego po powrocie z Międzynarodowej Stacji Kosmicznej odbędzie się nie wcześniej niż 14 lipca – podała Polska Agencja Kosmiczna. Uroczystość odbędzie się w Kolonii w Niemczech, gdzie znajduje się siedziba Europejskiego Centrum Astronautów ESA.

– Uroczystość odbędzie się nie wcześniej niż 14 lipca 2025 r. Data nie jest jeszcze potwierdzona i zależy od undockingu statku Dragon – zastrzegła POLSA.

Tuż po przylocie Uznański-Wiśniewski zostanie przewieziony do Europejskiego Centrum Astronautów Europejskiej Agencji Kosmicz-

nej (EAC) i ośrodka Niemieckiego Centrum Aeronautyki i Przestrzeni Kosmicznej (DLR) „Envihab”, który stanowi kluczowe centrum monitorowania medycznego i rehabilitacji po misjach.

– Zespół medycyny kosmicznej ESA, w skład którego wchodzi lekarze operacyjni ESA, fizjoterapeuci i trenerzy sportowi, będzie monitorował Sławosza podczas jego powrotu do ziemskiej grawitacji dzięki specjalnemu programowi regeneracji – podała POLSA.

Sławosz Uznański-Wiśniewski jest astronautą projektowym ESA. Misja Ax-4, której uczestnikiem jest Polak, rozpoczęła się 25 czerwca. Dzień później, 26 czerwca, kapsuła Dragon z astronautami na pokładzie zado-

kowała do Międzynarodowej Stacji Kosmicznej (ISS).

Zadaniem Sławosza Uznańskiego-Wiśniewskiego jest wykonanie 13 eksperymentów przygotowanych przez polskich naukowców i firmy oraz 30 pokazów edukacyjnych i popularnonaukowych. Odbłyły się również połączenia z rodzimymi krótkofalowcami. Astronauta czterokrotnie spotkał się, poprzez łączenie na żywo, z dziećmi i młodzieżą – w Łodzi, Wrocławiu, Rzeszowie oraz we wtorek 8 lipca w Warszawie.

W raporcie podsumowującym 11 dni na ISS, opublikowanym w nocy z poniedziałku na wtorek, POLSA podała, że aktualny status realizacji podstawowych celów misji to 82,6 proc. (PAP)

• Sławosz Uznański-Wiśniewski jest astronautą projektowym ESA. Fot. mat. prasowe

Tematyczne półkolonie

W tym tygodniu rozpoczął się drugi turnus półkolonii „Wakacje na Zaolziu 2025” organizowanych przez Kongres Polaków w RC i Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w RC. Półkolonie odbywają się w takich miejscowościach, jak Bystrzyca, Czeski Cieszyn, Leszna Dolna, Jabłonków, Sucha Górna oraz Wędrzyna.

• W Bystrzycy zajęcia odbywają się na terenie Domu Polskiego. Zdjęcia: NORBERT DĄBKOWSKI

• Obóz w Lesznej Dolnej znajduje się w siedzibie MK PZKO.

• Uczestnicy półkolonii w Wędrzynie korzystają m.in. z miejscowej nowoczesnej hali sportowej.

Norbert Dąbkowski

W

te wtorek udaliśmy się z obiektem w m., by pośród obozowiczów prze-

konać się, jak się tam bawią. Udało nam się odwiedzić półkolonie w Bystrzycy, Lesznej Dolnej i Wędrzynie. W pierwszym miejscu tematem przewodnim jest „Świat bohaterów”. Uczestnicy zapoznają się tam nie tylko z bohaterami znanymi z bajek, filmów czy książek, ale też przekonują się, że można zostać bohaterem na polu nauki czy sportu.

Zgłoszonych dzieci jest dwudziestka, więc ma się kto bawić. – Dziś mi się bardzo tu podoba, robimy różne rzeczy, na przykład graliśmy w grę woda, lód i para czy rozwiązywaliśmy równania na karteczkach – dzieliła się wrażeniami Zofia Bystrzyńska, jedna z uczestniczek. W Lesznej Dolnej wydarzenie odbywa się pod znakiem „Akademii

Pana Kleksa”, gdzie przeprowadzają szereg szalonych eksperymentów. Coś tam wybucha, pieni się, zmienia kolory... – Dzieci podzielone na trzy grupy rywalizują ze sobą w różnych dyscyplinach i eksperymentach – mówiła „Głosowi” Agata Bartnicka, odpowiedzialna za obóz.

Natomiast w Wędrzynie tradycyjnie już gromadzą się chętni sportowych wrażeń, a konkretnie grają w badminton. – Zebrało się nas 13 adeptów tego sportu, niektórzy biorą udział już po raz drugi – informował Filip Duspiva, instruktor.

Więcej zdjęć oraz krótki materiał filmowy na naszej stronie internetowej www.glos.live.

E-mail: danuta.chlup@glos.live

Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

Elegancja na kółkach

Ta ekspozycja zainteresuje dorosłych i dzieci, a dziewczynki wręcz zachwyci. Jej tytuł brzmi „Elegancja na kółkach – wystawa historycznych wózków dziecięcych, zabawek i domków dla lalek”. Znajduje się w pałacu w Krawarzach na Śląsku Opawskim. To dobry pomysł na rodzinną wycieczkę.

• Ekspozycja w pałacu w Krawarzach. Fot. BEATA SCHÖNWALD

Beata Schönwald

Wystawa usytuowana jest w sześciu pomieszczeniach na parterze pałacu otoczonego dużym ogrodem. Stworzona została z eksponatów pochodzących z prywatnej kolekcji Zdeňki i Pavla Ivánkův ze Starzycy koło Frydka-Místka. Przedstawia wózki dziecięce

wyprodukowane w latach 1860-1950 w kraju i za granicą. Te najbardziej eleganckie przywieziono z Francji. Małżonkowie zbierają zarówno dobrze zachowane okazy, jak i uszkodzone egzemplarze, które później wspólnie wiernie renowują i dają im drugie życie.

Ważnymi „bohaterkami” krawarskiej ekspozycji są lalki z porcelany, celulozy, drewna i innych materiałów. Większość z nich ubrana jest w historyczne sukienki, kaftanki, podkoszulki i czapki. Nie brakuje też jednak misiów i innych zabawek.

Istnym rajem na ziemi dla dziewczynek od lat 3 do 100 jest natomiast pomieszczenie z domkami dla lalek. Zabawkowe kuchnie, pokoje i łazienki wyposażone w miniaturowy sprzęt i miniaturowe akcesoria oraz równie skrupulatnie urządzone sklepiki świadczą o tym, że dawniej dzieci najczęściej bawiły się w dorosłych i w ich wielki, prawdziwy świat.

Wartością dodaną ekspozycji jest fakt, że w jej sąsiedztwie znajduje się pałacowa cukiernia. Wystawa jest połączeniem zabytkowych wózków dziecięcych ze światem dawnych zabawek.

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

O zagrożonych zwierzętach

Zgaś lampkę w ciepły letni wieczór – pomożesz w ten sposób świetlikom oszczędzać energię potrzebną do rozmnażania. Nie śmieć, nie wyrzucaj torebek plastikowych, reaguj, gdy widzisz zwierzątko potrzebujące pomocy... Tego i wielu innych rzeczy nauczyliśmy się w trakcie szkolnego projektu pn.: „Nie znikaj! Chrońmy zwierzęta zagrożone wyginięciem”.

W ramach projektu wyjechaliśmy do Zoo w Ostrawie, z wykładu pani Barbary Krzyżanek dowiedzieliśmy się o programach Zoo na ochronę zwierząt, m.in. w ich własnym środowisku, oraz to, że największym sukcesem takich programów jest znalezienie partnera po wypuszczeniu zwierzątka na wolność. Do naszej szkolnej gazetki przeprowadziliśmy wy-

wiad z panem Petrem Orlem, kierownikiem stacji ratowania zwierząt wolnożyjących w Bartošovicach i pod koniec czerwca pojechaliśmy tam na wycieczkę. Podziwiamy wszystkich pracowników, którzy z wielkim poświęceniem i nieraz w czasie wolnym ratują ranne, opuszczone lub osierocone zwierzątka. Bardzo się przejęliśmy losami zagrożonych i rannych zwierząt. Razem z rodzicami i paniami zaopatrzyliśmy kuchnię Zoo w karmę dla zwierząt oraz zorganizowaliśmy składkę na „złamane skrzydła” w Bartošovicach. Wierzymy, że nasze zaangażowanie i dobre serca pomogą w zachowaniu jakże ważnej, a zarówno przepięknej różnorodności w przyrodzie.

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Ropicy

GŁOSIK I LUDMIŁKA

Kto zna nocowiorka, a kto łuskowca?

Głosik i Ludmiłka lubią odwiedzać redakcję „Głosu” i zaglądać przez ramię redaktorom piszącym artykuły. Najbardziej interesuje ich rubryka dla dzieci. A w niej właśnie wypatrzyli list z polskiej szkoły w Ropicy o projekcie dotyczącym dzikich zwierząt zagrożonych wyginięciem.

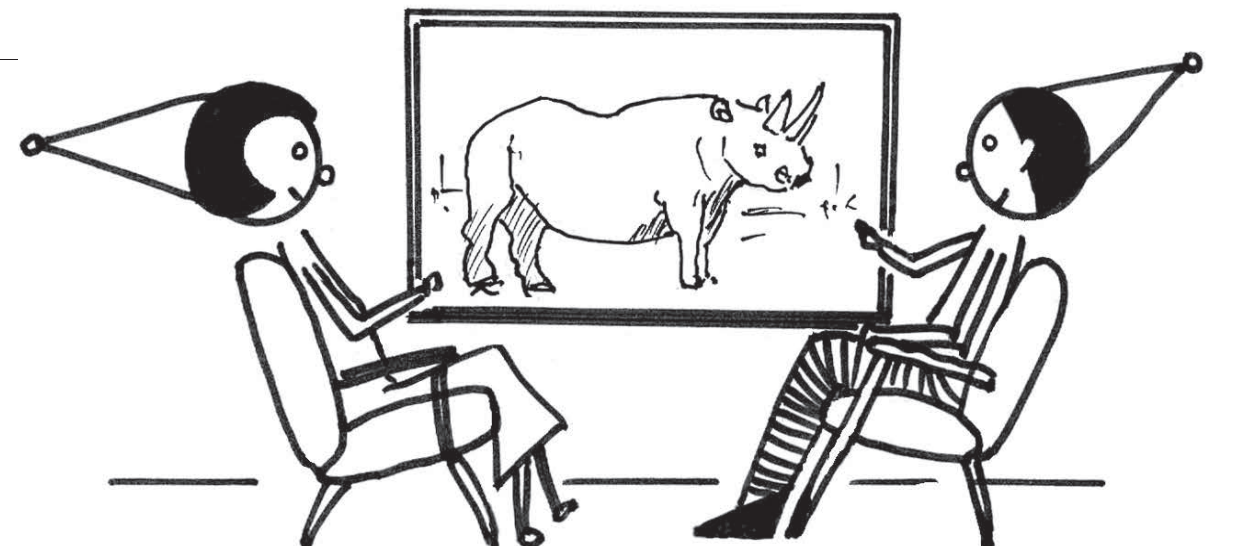
– Tak sobie myślę, Ludmiłko, że wiele gatunków zwierząt wyginie, a ludzie – ani skrząty – nawet nie będą wiedzieli, że istniały – powiedział w zadumie Głosik po powrocie do domu.

– Dlaczego tak uważasz? – zdziwiła się Ludmiłka. Wzięła do ręki komórkę i zaczęła szukać informacji w Internecie.

– Na przykład w Polsce do zagrożonych gatunków należą wilk szary, ryś, foka szara czy żubr za-

częła wymieniać. – Nie mów, że o nich nie słyszałeś! – Pewnie, że słyszałem! Ale jest wiele gatunków fauny, które są mniej znane. I wiele z nich jest krytycznie zagrożonych. Mówiono o tym niedawno w magazynie przyrodniczym w telewizji. Nie zapamiętałem wszystkiego, ale możemy poszukać tego programu w archiwum i razem obejrzeć – zaproponował.

W szyby bębnił deszcz, o spacerze czy zabawie na dworze nie było mowy. Ludmiłka chętnie przystała na propozycję Głosika. Program był naprawdę ciekawy. Na początku mówiono o znanych zwierzętach, którym na świecie grozi wyginięcie: tygrys sumatrzeński i orangutanie sumatrzeński, nosorożcu czarnym,

Rys. WŁADYSŁAW OWICZARZY

gorylu nizinnym i paru innych. Później poświęcono uwagę mniej znanym gatunkom.

A czy wy wiecie, jakie krytycznie zagrożone ssaki kryją się pod następującymi nazwami: saola

wietnamska, morswin kalifornijski, kanguroszczurnik pędzłonowaty, nocowiorek latający, aguti meksykański, łuskowiec chiński? Jeżeli tak, to gratulujemy imponującej wiedzy. A jeżeli

nie – to może warto się czegoś o nich dowiedzieć z atlasu zwierząt, Internetu, telewizji czy innych źródeł. Razem z Głosikiem i Ludmiłką zachęcamy do „tropienia” zwierząt. **(dc)**

Folklor wypełni Beskidy, a Zaolzie zaprezentuje się w Wiśle

Od 26 lipca do 3 sierpnia muzyka, taniec i śpiew w wykonaniu około setki zespołów folklorystycznych z Polski i zagranicy wypełnią po brzegi Beskidy i okolice. Na estradach 62. Tygodnia Kultury Beskidzkiej pojawi się około 4000 tancerzy, muzyków, śpiewaków, twórców ludowych, rzemieślników i rękodzielników. W Wiśle 28 lipca zaplanowano Dzień Zaolzia na TKB z udziałem zespołów z naszego regionu.

• Beskidzkie estrady już niebawem wypełnią się folklorem z Polski i zagranicy. Fot. mat. pras.

Łukasz Klimaniec

Najstarszy i największy festiwal folklorystyczny w Polsce zbliża się dużymi krokami zapraszając mieszkańców regionu i turystów odwiedzających Beskidy na koncerty, potańcówki, korowody uliczne, wystawy, warsztaty, degustacje kuchni regionalnej, jarmarki i wiele innych.

– Jak co roku zobaczymy się w Wiśle, Szczyrku, Żywcu, Makowie Podhalańskim, Oświęcimiu oraz Ujsołach, Jabłonkowie, Istebnej i Bielsku-Białej – przynajmniej Sabi-

na Stowiak-Wandzel z biura prasowego bielskiego Regionalnego Ośrodka Kultury, który organizuje TKB. – Wśród zespołów zagranicznych znajdą się goście z Ameryki Południowej, Azji i Europy, a obok licznych przedstawicieli śląskiej i małopolskiej kultury będzie można zobaczyć folklor z województw podlaskiego, pomorskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, wielkopolskiego, dolnośląskiego i podkarpackiego – dodaje.

W ramach TKB odbędą się też dwa wyjątkowe konkursy – to 34. Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne w Wiśle z udziałem kilkunastu zespołów folklorystycznych z całego świata oraz 56. Festiwal Folkloru Górali Polskich w Żywcu z udziałem 26 wysokiej klasy zespołów oraz ponad 100 kapel, grup śpiewaczych i solistów.

Tradycyjnie wydarzeniom Tygodnia Kultury Beskidzkiej towarzyszyć będą Festyn Istebniański w Istebnej (26-27 lipca), Wawrzyńcowe Hudy w Ujsołach (2-3 sierpnia) i Gorolski Święto w Jabłonkowie na Zaolziu (1-3 sierpnia).

• Momenty z ostatniej edycji Gorolskiego Święta. Zdjęcia: NORBERT DĄBKOWSKI

Program

WISŁA

- 26 lipca – 3 sierpnia**
- ☞ Koncerty zespołów polskich i zagranicznych: amfiteatr im. St. Hadyny, 26-29 lipca i 3 sierpnia g. 17.00
 - ☞ Koncerty kapel: estrada na placu Bogumiła Hoffa, 26 lipca – 3 sierpnia g. 11.00
 - ☞ Koncert inauguracyjny: amfiteatr im. St. Hadyny, 26 lipca g. 16.00
 - ☞ Koncert muzyka świata: amfiteatr im. St. Hadyny, 27 lipca g. 17.00
 - ☞ Dzień Zaolzia na TKB w Wiśle: amfiteatr im. St. Hadyny, 28 lipca g. 17.00
 - ☞ Korowód Zespołów 26 lipca g. 15.00
 - ☞ Jarmark TKB na placu Bogumiła Hoffa, 26 lipca – 3 sierpnia

SZCZYZRK

- 26 lipca – 3 sierpnia**
- ☞ Koncerty zespołów polskich i zagranicznych: amfiteatr „Skalite”, soboty i niedziele g. 17.00, pozostałe dni g. 18.00
 - ☞ Koncerty kapel: plac św. Jakuba, 26 lipca – 3 sierpnia g. 11.00
 - ☞ Korowód zespołów 27 lipca g. 15.00

ISTEBNA

- 26-27 lipca**
- ☞ 30. Festyn Istebniański estrada „Pod Skocznią”
 - ☞ Koncerty zespołów polskich i zagranicznych: 26 lipca g. 18.00, 27 lipca g. 17.00
 - ☞ Korowód zespołów 27 lipca g. 16.00

JABŁONKÓW

- 1-3 sierpnia**
- 78. GOROLSKI ŚWIĘTO Lasek Miejski**
- ☞ Koncerty zespołów polskich i zagranicznych: 1 sierpnia g. 16.00, 2 sierpnia g. 15.00, 3 sierpnia g. 13.00
 - ☞ Korowód zespołów 3 sierpnia g. 12.00

ŻYWIEC

- 56. FESTIWAL FOLKLORU GÓRALI POLSKICH**
- 26-29 lipca i 3 sierpnia**
- ☞ Konkursowe koncerty zespołów góralskich: amfiteatr „Pod Grojcem”, 26-29 lipca g. 17.00
 - ☞ Konkursowe koncerty góralskich kapel, grup śpiewaczych i solistów: Rynek, 26-29 lipca g. 10.00
 - ☞ Koncert laureatów 56. FFGP amfiteatr „Pod Grojcem”, 3 sierpnia g. 17.00

- ☞ Targi sztuki ludowej, Rynek, 26 lipca - 3 sierpnia g. 10.00
- ☞ Korowód zespołów, 30 lipca g. 11.00
- ☞ Koncerty zespołów krajowych i zagranicznych: amfiteatr „Pod Grojcem”, 30 lipca - 2 sierpnia g. 18.00
- ☞ Koncerty kapel: Rynek, 31 lipca - 3 sierpnia g. 11.00

OŚWIĘCIM

- 31 lipca – 3 sierpnia**
- ☞ estrada obok Oświęcimskiego Centrum Kultury
 - ☞ Koncerty zespołów polskich i zagranicznych: 31 lipca – 1 sierpnia oraz 3 sierpnia g. 17.00
 - ☞ Koncert „Folkowe Klimaty” 2 sierpnia g. 18.00

MAKÓW PODHALAŃSKI

- 26 lipca – 3 sierpnia**
- ☞ Koncerty zespołów polskich i zagranicznych: estrada „Makowianka”, soboty i niedziele g. 17.00, pozostałe dni g. 18.00

UJSOŁY

- 2-3 sierpnia**
- ☞ 47. WAWRZYŃCOWE HUDY estrada w Ujsołach
 - ☞ Koncerty zespołów polskich i zagranicznych: 2 sierpnia g. 16.00, 3 sierpnia g. 17.00

Polskie atrakcje nieoczywiste

Jeśli szukacie ciekawych pomysłów na spędzenie czasu w Polsce, podpowiadamy! O niektórych z tych miejsc może nawet nie słyszeliście. Tymczasem to atrakcje wyróżnione przez Polską Organizację Turystyczną jej certyfikatem w ramach Konkursu na Najlepszy Produkt Turystyczny 2024.

Łukasz Klimaniec

Cudze chwalicie, swego nie znacie – powiedzenie może nieco wyświechtane, ale nadal aktualne. Przekonałem się o tym przygotowując dla Państwa ten tekst. Bo o wielu z poniższych atrakcji, jakie znajdują się w Polsce, najzwyczajniej... nie wiedziałem. W ich odkryciu pomogło mi zestawienie Polskiej Organizacji Turystycznej, które wyszukałem w związku z informacją, że z początkiem lipca w centrum Warszawy – tuż przy Dworcu Centralnym – rozpoczęła się wyjątkowa odsłona kampanii promującej polską turystykę. Na sześciu świetnych nośnikach City Tower Lights pojawiły się wielkoformatowe wizualizacje przedstawiające laureata Złotego Certyfikatu Polskiej Organizacji Turystycznej 2024 – JuraPark Bałtów, dumę regionu świętokrzyskiego. I od tej atrakcji zaczniemy.

JuraPark Bałtów

Bałtowski Kompleks Turystyczny (zdj. 1) jest najpopularniejszą atrakcją w województwie świętokrzyskim i jedną z najlepszych w Polsce. Zajmuje obszar ok. 100 ha i jest zróżnicowany pod względem atrakcji. Jego budowa miała związek z odkrytymi na tym terenie tropami dinozaurów. W 2001 r. Gerard Gierliński, pracownik Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie, odkrył tu tropy m.in. allozaura, stegozaura, kamptozaura i kompsognata. W efekcie 2004 r. został wybudowany Bałtowski Park Jurański, w którym uruchamiano kolejne atrakcje – m.in. Zwierzyńiec Bałtowski, Park Rozrywki, Rollerco-

aster, Prehistoryczne Oceanarium, Ośrodek Jazdy Konnej, Wioskę Czarownic „Sabatówka” czy Polskę w miniaturze. Można tu pojeździć na rowerach, wrotkach, wspinać się na ściankach, popływać w kajakach, skorzystać z wodnych atrakcji, placu zabawy, oferty edukacyjnej, rozrywkowej, gastronomicznej i noclegowej. To idealne miejsce zarówno na jednodniowy pobyt, jak i rodzinny weekendowy wypad. A realistycznie wykonane modele dinozaurów, obsługa przewodników, muzeum jurańskie, bezpośredni kontakt ze zwierzętami i wykorzystanie nowoczesnych technologii zapewniają mnóstwo wrażeń.

Hortulus Dobrzyca

To kompleks składający się z dwóch ogrodów o odmiennym charakterze – Ogrodów Tematycznych Hortulus i Ogrodów Hortulus Spectabilis (zdj. 3). Ogrody nie są połączone. Każdy ma swój bezpłatny parking, kasę biletową oraz wejście.

Położenie Ogrodów Tematycznych Hortulus w strefie mrozoodporności określonej jako 7B umożliwiło stworzenie w nich kolekcji roślin rzadko występujących w Polsce. Znajduje się tu ponad 6 tys. gatunków i odmian roślin, w tym gatunki egzotyczne i unikatowe. Każdy z ogrodów został zaprojektowany z najwyższą dbałością o szczegóły, co sprawia, że spacer po nich jest uczcą dla zmysłów. To miejsce, które inspirowało i edukuje, pozwala na relaks wśród natury.

W ogrodzie Hortulus Spectabilis dużą atrakcją są 100 metrowe parkiery bukszpanowe, szczególnie, gdy można je podziwiać z 20 metrów. Większość parterów bukszpanowych jest symetryczna względem siebie, co powoduje, że ma się wrażenie idealnie uporządkowanej przestrzeni.

Hortulus Dobrzyca znajduje się w Dobrzycy w gminie Będzino (województwo zachodniopomorskie), 20 km od Koszalina. Bilety: Ogród Tematyczny Hortulus – 48 zł (normalny), 36 zł (ulgowy); Ogród Hortulus Spectabilis – 68 zł (normalny), 44 zł (ulgowy). Szczegóły: hortulus.com.pl

Muzeum Pamięci Sybiru

To miejsce, gdzie ożywa historia cierpienia i walki o przetrwanie (zdj. 4). Miejsce, w którym opowieści zamknięte w jednym słowie – Sybir. Muzeum jest poświęcone ludziom, którzy od końca XVI aż do połowy XX wieku byli zniewoleni i zsyłani w głąb Rosji, a później Związku Sowieckiego, jak też tym, którzy podążali tam dobrowolnie. Opowiada o jeńcach, więźniach, zesłańcach i deportowanych. Ale i o tych, którzy przed I wojną światową odkrywali Syberię, aktywnie uczestniczyli w zagospodarowaniu jej ogromnych obszarów. Muzeum łączy wyniki badań i narrację historyków ze wspomnieniami uczestników i świadków. Pokazuje emocje ukryte w zwykłych na pozór przedmiotach, przenosząc zwiedzających w tajemniczy, piękny, a jednocześnie okrutny Sybir. Ekspozycja rozmieszczona na powierzchni ponad 2 tys. metrów kw. opowiada o Polakach w carskiej Rosji i w Związku Sowieckim. Nasi przodkowie szli tam w kajdanach lub jechali w zakratowanym wagonie, ale też podążali z własnej, nieprzymuszonej woli, szukając lepszego życia.

Muzeum Pamięci Sybiru znajduje się w Białymstoku przy ul. Węgłowej 1. Bilety: 25 zł (normalny), 20 zł (ulgowy). Szczegóły: sybir.bialystok.pl.

Fabryka Robotów – Museum of Scrap Sculpture

To jedyne miejsce w Polsce, a nawet Europie, gdzie budowane są ogromne stalowe roboty inspirowane filmami science fiction (zdj. 5). Wszystkie zostały zbudowane ręcznie przez Sebastiana Kucharskiego. Dzięki jego pasji do filmów fantasy i ogromnej kreatywności można

oglądać nietuzinkowe dzieła, które powstały ze złomu samochodowego i innych stalowych odpadów przeznaczonych do recyklingu. Największe i najbardziej pracochłonne roboty budowane są ok. 700 godzin, ważą nawet 900 kg i dochodzą do 3,5 m wysokości. Poza nietuzinkowymi postaciami światowego kina można zobaczyć takie cudenka jak np. jedyny, autentyczny miecz, którym posługiwał się Predator w trzeciej części filmu, czy jedyną sztukę, baterię, ogniwo wodorowe, które zasilalo Terminatora T-800, w którego rolę wcielił się Arnold Schwarzenegger.

Fabryka Robotów znajduje się w miejscowości Moszna przy ul. Zamkowej 2 (36 km od Opola, 50 km od polsko-czeskiej granicy). Bilety: 29 zł (normalny), 25 zł (ulgowy), dzieci do lat 3 za darmo. Szczegóły: fabrykarobotow.com.pl

Park Rozrywki Mandoria

To park rozrywki dla całej rodziny (zdj. 6). Na niemal wszystkich atrakcjach Mandorii mogą bawić się także dorośli. To miejsce, w którym renesansowa Europa łączy się z nowoczesnością, a XV-wieczne miasto handlowe zmienia się w park rozrywki. Znajdują się tu niezwykłe karuzele i emocjonujące przejażdżki familijnymi roller-coasterami, gigantyczna zjeżdżalnia, szalupy, strzelnica i wiele innych.

Park Rozrywki Mandoria znajduje się w miejscowości Rzgów, w województwie łódzkim, przy ul. ul. Miasto Mody 2. Bilety: 159 zł (on-line – 149 zł, nielimitowany dostęp do atrakcji przez cały dzień, nie obejmuje gier zręcznościowych, sklepów i gastronomii). Szczegóły: mandoria.com

OFERTA

PIŁKA NOŻNA – SPARING: MFK Karwina – Górnik Zabrze (sob., 17.00), Banik Ostrawa – Bańska Bystrzyca (sob., 16.00, boisko w Wałaskim Międzyrzeczu).

Polki za burta EURO 2025

FOT. ANK

Ewa Pajor (na pierwszym planie) w pojedynkę niewiele zdziałała... Polskie piłkarki w chaotycznym stylu, z wieloma dziecinnymi błędami, przegrały we wtorek drugie spotkanie grupowe na ME w Szwajcarii. Poza zasięgiem Polek były Szwedki, które zwyciężyły 3:0. Polki, które tym samym straciły szansę na awans do fazy pucharowej, w sobotę na zakończenie rywalizacji grupowej zmierzą się z Danią. Początek meczu o godz. 21.00. – Bądźmy świadomi, że w mistrzostwach Europy gra szesnaście najlepszych drużyn. Nam przyszło się mierzyć z drugą i piątą drużyną według rankingu UEFA. Niemki to ośmiokrotne mistrzynie Europy i dwukrotne mistrzynie świata, a Szwedki to również wielokrotne medalistki wszystkich imprez – przekazała Nina Patalon, selekcjonerka kobiecej reprezentacji Polski. W sobotę biało-czerwone zagrają „o honor” z Danią. – Dostaliśmy fantastyczną szansę nauczenia się czegoś. Jestem przekonana, że mecze na tym turnieju spowodują, że nie tylko piłkarki będą lepsze, ale również cała organizacja gry zespołu. Dzięki tym dziewczynom piłka nożna kobiet w Polsce będzie wyglądać lepiej. One są teraz idolkami, pierwszy raz w historii coś osiągnęły i poświęciły cztery lata swojego życia, żeby tu być. Zmieniły wszystko. Od klubów do życia prywatnego. Poświęciły naprawdę dużo i skupiły się całkowicie na piłce nożnej. Tym piłkarkom należy się największy szacunek. Jesteśmy na takim, a nie innym poziomie. To się nie zmienia w jeden mecz – tłumaczyła trenerka na konferencji prasowej.

(jb)

Grycz z Lukešem odpalili petardę!

Takich wiadomości nigdy nie za wiele! Po jedenastym miejscu Marka Grycza w Pucharze Świata w Aleksandrii i drugiej lokacie jego kolegi z reprezentacji RC Matěja Lukeša z minionego weekendu, o czym informowaliśmy we wtorkowym wydaniu gazety, w połowie tygodnia nadeszły kolejne świetne wieści z obozu czeskiej kadry pięcioboju nowoczesnego. Obaj panowie wywalczyli w mistrzostwach świata sztafet w Egipcie srebro. Do zwycięstwa zabrakło... dwóch sekund.

Janusz Bittmar

Lato w Egipcie dla reprezentacji RC w pięcioboju nowoczesnym przypomina bajkę, która mogłaby trwać w nieskończoność. W minioną niedzielę Matěj Lukeš sięgnął po największy sukces w karierze, plasując się w mocnej konkurencji Pucharu Świata na drugim miejscu, a wychowanek SC Bystrzyca Marek Grycz był jedenasty, tymczasem we wtorek obaj zawodnicy znów odpalili petardę. Wysoka forma Lukeša z Gryczem przełożyła się we wtorek na kolejny medalowy sukces, tym razem w mistrzostwach świata sztafet w egipskiej Aleksandrii. Marek Grycz w rozmowie z „Głosem” nie krył zadowolenia.

– Wrażenia magiczne. Obaj daliśmy z siebie wszystko, zabrakło dosłownie dwóch sekund, żeby stanąć na najwyższym stopniu podium. Dla nas jednak również srebro smakuje wymiennie – powiedział nam Grycz. – Mój partner ze sztafety, Matěj Lukeš, ruszył w finale z pierwszej lokaty i przewagą czterech sekund nad francuskim rywalem, ale na finiszu to przeciwnik okazał się nieco szybszy. W odróżnieniu od Francuzów, którzy wygrali sztafety, my czuliśmy w nogach trudy walki w indywidualnych zawodach Pucharu Świata w Aleksandrii – zdradził okoliczności zdobycia srebrnego medalu wychowanek klubu SC Bystrzyca. Para Grycz, Lukeš przegrała tylko z reprezentantami Francji, Leo Boriesem i Mathisem Rochatem. Brąz wywalczył duet gospodarzy Mohamed Moutaz, Wael Omar. Na piątej pozycji zakończyli rywalizację sztafety Polacy Kamil Kasperczak, Maciej Klimek. Z sukcesu Marka Grycza radują się więc zapewne wszyscy członkowie bystrzyckiego klubu pięcioboju nowoczesnego, w tym jego długoletni trener Ivo Konvička. – Marek zasłużył na ten medal. Jego kariera nie stoi w miejscu, cały czas się rozwija i wciąż kocha ten sport. Sztafety rządzą się specyficznymi regułami. Marek świetnie wypadł w szermierce, a także m.in. w biegu z przeszkodami. Dobry pięciobój jest wtedy, kiedy nic nie zepsujesz – powiedział nam Konvička. Radość zapanowała też z pewno-

● Podium MŚ sztafet w egipskiej Aleksandrii.

● Marek Grycz podczas rywalizacji w biegu z przeszkodami (OCR), który zastąpił jadącą konną.

ścią w Polskim Gimnazjum im. J. Słowackiego w Czeskim Cieszynie, którego Grycz jest absolwentem, i w którym całe grono pedagogiczne starało się stworzyć mu jak najlepsze warunki, by mógł sprawnie połączyć obowiązki ucznia i czynowego sportowca. – Śledzę karierę Marka, ale też wielu innych naszych absolwentów. To zawsze piękna promocja gimnazjum, ale przede wszystkim chciałbym podkreślić, że to sukces samego Marka, który jest ambitnym sportowcem i cały czas konsekwentnie poprawia swój warsztat. W imieniu całego gimnazjum przesyłamy serdeczne gratulacje – stwierdził w rozmowie z naszą gazetą Jerzy Gąsior, nauczyciel wychowania fizycznego w Polskim Gimnazjum. ─

● Dwaj muskietierowie, Marek Grycz (z lewej) i Matěj Lukeš. Zdjęcia: pentathlon.cz

pre-teksty i kon-teksty /375/

Krzysztof Łęcki

Trochę (po)rachunków

Kto ma dłuższy kij, ten ma większą szansę narzucenia swojej definicji sytuacji – pisali klasycy socjologii Peter L. Berger i Thomas Luckmann w książeczce „Społeczne tworzenie rzeczywistości”. Definicja sytuacji sprowadza się w ostateczności do katalogu tego co wolno, a czego nie wolno, możliwości orzekania o tym, co jest rzeczywistością, a co jeno fantomem rzeczywistości. Może ona dotyczyć sytuacji zupełnie zwyczajnych, ale może też ekstradynaryjnych. W domu, który niegdyś nazywano domem obłąkanych, starano się zwykle przywrócić poczucie granic rzeczywistości – Napoleon Bonaparte był cesarzem Francuzów. I zmarł dawno temu na wyspie świętej Heleny. Niezależnie od tego, co się komu dzisiaj na ten temat zdaje i kim się czuje.

I

Otóż instytucje nie zawsze chcą mieć dla ludzi tak dobroczynny wpływ. Ba, niekiedy dzieje się wręcz przeciwnie. Wykrzywiają wtedy rzeczywistość nie tyle nawet do granic możliwości, ale daleko poza nie. Winston Smith, bohater powieści „1984” George’a Orwell’a, kiedy jeszcze nie wpadł w łapy tajnej policji, zapisał w sekretnym pamiętniku: „Wolność oznacza prawo do twierdzenia, że dwa i dwa to cztery”. No cóż, kiedy wyszła na jaw nieprawomyślność Smitha, trafił on do lochów Ministerstwa Miłości (a jakże – Miłości!). Tam ów wpis przypomniał mu O’Brien, ważny towarzysz trzymającej władzę w Oceanii Partii Wewnętrznej. Pokazał mu cztery palce i zapytał, ile Smith palców widzi. Cztery – brzmiała odpowiedź. – A jeśli Partia powie, że jest ich pięć, to ile będziesz widział wtedy? Cztery – odpowiedział Smith. I jego odpowiedź pozostawała heroicznie taka sama po kolejnych fazach zadawanych mu tortur, kiedy to O’Brien rytualnie ponawiał pytanie – ile palców, Winston? Ale wreszcie Smith pękł – i widząc cztery palce wykrzyczał: pięć! Pięć! Pięć! Ale nie tak łatwo zadowolili Partię na najlepszym ze światów, nowym wspaniałym świecie Oceanii. O’Brien natychmiast prosił o odpowiedź torturowanego Smitha – Nie, Winston, nic z tego. Kłamiesz. Wciąż

● Kadr z filmu „Misery”. Fot. mat. prasowe

wyduje ci się, że widzisz cztery palce. Zrozpaczony Smith krzyknął – Cztery! Pięć! Cztery! Ile chcecie! Tylko błagam, wyłączcie tę maszynę! I maszynę tortur wyłączono.

– Nie jesteś zbyt pojętnym uczniem, Winston – powiedział łagodnie O’Brien.

– Co ja na to poradzę? – wyszochał Smith. – Jak mogę widzieć coś innego, niż to, co mam przed oczami? Dwa i dwa to cztery.

– Czasami Winston. Czasami pięć. Czasami trzy. Czasami trzy, cztery i pięć równocześnie. Musisz się bardziej starać. Powrót do zmysłów nie jest rzeczą łatwą.

Tak, wbrew pozorom ostatnie zdanie O’Briena ma charakter kluczowy. Jak wytłumaczył mu O’Brien, pobyt w Ministerstwie Prawdy, które, jak sama nazwa wskazuje – była to w naszkicowanej przez Orwella Oceanii reguła, niepisana zasada – zajmowało się czymś dokładnie innym niż sugerowałaby jego nazwa. Mianowicie – zakładamyaniem rzeczywistości. Uff... Na szczęście nie żyjemy przecież w Oceanii George’a Orwella.

II

Ale związane z użyciem przemocy wobec bezsilnej ofiary przesunię-

cie granic rzeczywistości w stronę zakłamej definicji sytuacji nie musi mieć charakteru systemowego. Niekiedy zdarza się – właśnie – sytuacyjnie. W powieści Stephena Kinga „Misery” jej bohater, niezwykle poczytny pisarz Paul Sheldon jadąc samochodem przez zupełne odłudzie – i to w czasie szalejącej burzy śnieżnej – ma wypadek; samochód z nieprzytomnym kierowcą stacza się podług w przepaść. Na szczęście, zanim samochód zasypał biały puch, zauważyła go przejeżdżająca tą samą trasą kobieta. Okazuje się, że to jego „najzagorzalsza wielbicielka” – Annie Wilkes. Sheldon budzi się w jej domu – leżącym na skraju cywilizowanego świata. A nawet nieco poza skrajem. Film nakręcony na podstawie powieści Stephena Kinga pod tym samym tytułem (reż. Rob Reiner, grają James Caan i Kathy Bates) jest, bez dwóch zdań, warty zobaczenia. Jednak nawet tak wytrawny pisarz i scenarzysta jak William Goldman, autor i scenarzysta m.in. niezapomnianego „Maratończyka” (reż. John Schlesinger, grali Dustin Hoffman, Laurence Olivier, Roy Scheider, William Devane, Martha Keller), nie zdołał, przynajmniej jak dla mnie, oddać w pełni kluczowego

momentu akcji. Tego mianowicie, w którym Sheldon, bardzo szybko zresztą, orientuje się, że jego „najgorętsza wielbicielka” jest psychopatką. A niedługo potem, że go ze swych łap już nie wypuści. Poważnie ranny, cierpiący niewysłowiony ból, praktycznie zupełnie unieruchomiony, leżący w łóżku Sheldon musi brać w tej sytuacji pod uwagę trzy kwestie – „Po pierwsze, Annie Wilkes dysponowała sporym zapasem norwilu (w rzeczywistości miała również masę innych narkotyków). Po drugie, on był uzależniony od norvilu. Po trzecie wreszcie, Annie Wilkes była niebezpieczną wariatką”. I we wszystkich rozmowach z „najgorętszą wielbicielką” Sheldon o tym pamięta. Wreszcie to wszak od tej rozsiedzonej, momentami szalonej, kobiety zależy czy dostanie norvil, od niej zależy, czy w inny sposób zada mu fizyczny ból, na przykład go okaleczając. Bo przecież w jej szaleństwie niewątpliwie dostrzegł Sheldon metodę.

III

Dobra, nie zdradzę tajemnicy – Smith, jak wiadomo, walkę z systemem przegrał... A Sheldon? Na wakacje polecam lekturę „Misery”... ─

Kazimierz Wielki najlepszym polskim królem

Kazimierz Wielki został najlepszym polskim królem według plebiscytu Muzeum Historii Polski. W głosowaniu na stronie muzeum oddano 25 tysięcy głosów. – Wielki kodyfikator prawa, przez kolejne 500 lat nikt nie próbował jego programu inwestycyjnego. Przekierował wektor polityki zagranicznej ku wschodowi, dając podstawy

przyszłej potędze Jagiellonów. Potrafił zadbać o przyszłość korony nawet w obliczu braku potomka. Ten przydomek mu się należał – powiedział o Kazimierz Wielkim prof. Marcin Napiórkowski, dyrektor Muzeum Historii Polski, podczas ogłoszenia wyników plebiscytu.

Kolejne miejsca w głosowaniu, które trwały od końca kwietnia,

zajęli: Jadwiga Andegaweńska, Bolesław Chrobry, Jan III Sobieski i Stefan Batory.

– Zrobiliśmy ranking, który zachęcił do tego, żebyśmy wartości, które są najważniejsze, jak wolność, bezpieczeństwo, postęp, zobaczyli nie w krótkiej perspektywie, ale w szerokiej perspektywie historycznej – powiedział o idei plebiscytu Napiórkowski. Dodał, że dopiero spoj-

rzeenie przez pryzmat kilku czy kilkunastu pokoleń pozwala dostrzec, czym naprawdę są takie pojęcia jak wspólnota i dobra władza.

W „Rankingu królów Polski” w odrębnym głosowaniu wzięło udział ok. 30 historyków. Zwycięzcą został Kazimierz Jagiellończyk, a kolejne miejsca zajęli: Władysław Jagiełło, Zygmunt August, Kazimierz Wielki i Zygmunt Stary.

Muzeum Historii Polski zorganizowało ranking z okazji 1000. rocznicy koronacji Bolesława Chrobrego, pierwszego króla Polski. Można było wybierać spośród 28 królów, którzy rządzili od 1025 roku aż do końca XVIII wieku. To 26 monarchów i dwie monarchinie, m.in. z dynastii Piastów, Andegawenów, Jagiellonów, Wazów i Wettynów. (PAP)

Karbala

Niedziela 13 lipca, godz. 22.15

PIĄTEK 11 LIPCA

6.00 Panorama **6.35** Korona Gór Polski. Wysoka **7.00** Makłowicz w podróży. Podróż 48. Hiszpania **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Informacje kulturalne **11.30** Wszystko przed nami (s.) **12.00** Gość poranka (mag.) **12.25** Na kłopoty... Bednarski (s.) **13.30** Kariera Nikodema Dyzmy (s.) **14.30** Polonia 24 Tygodnik **15.05** Opole na bis - recital zespołu Wilki (koncert) **15.30** Program informacyjny **16.00** Szansa na sukces. Opole 2025 2. Małgorzata Ostrowska **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Górna półka smaku (mag.) **18.45** Panorama **19.00** Być Polakiem **19.10** Przystanek Ameryka **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** U Pana Boga w ogródku (s.) **21.15** Na sygnale (s.) **22.10** Zmiennicy (s.) **23.10** Panorama.

SOBOTA 12 LIPCA

6.00 Panorama **6.35** Giganci naki. Wielkie epidemie (teleturniej) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.30** Studio w kontakcie **12.10** Być Polakiem **12.20** Dziewczyna i chłopak (s.) **13.05** Lecę za miłością. Amour - moja miłość... **13.40** U Pana Boga w ogródku (s.) **14.30** Do śmiechu! **15.25** Okrasa łamie przepisy. Kuchnia polska **16.00** Kulturalni PL **17.00** Teleexpress **17.25** Kariera Nikodema Dyzmy (s.) **18.20** Laszkowik & Malicki **18.35** Z gwiazdą przez świat. Urszula Dudziak **19.30** Program informacyjny **20.00** Lato z Radiem i Telewizją Polską. Elbląg **22.05** Ranczo 8 (s.) **23.45** Mariolka prawdę ci powie.

NIEDZIELA 13 LIPCA

6.00 Panorama **6.35** Giganci historii. Wielka wojna z zakonem krzyżackim (teleturniej) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Słowo daję! Zdobnienia **11.25** Makłowicz w podróży. Podróż 48. Hiszpania **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Słowo na niedzielę. Granice miłości **13.00** Transmisja mszy świętej z sanktuarium św. Urszuli Ledóchowskiej w Pniewach **14.20** Łowca - ostatnie starcie **16.00** 62. KFPP w Opolu - SuperJedynki **17.00** Teleexpress **17.25** Kariera Nikodema Dyzmy (s.) **18.30** Szansa na sukces. Opole 2025 2. Tatiana Okupnik **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Stulecie Winnych 4 (s.) **21.20** Żona dla Polaka (reality show) **22.15** Karbala (dramat).

PONIEDZIAŁEK 14 LIPCA

6.00 Panorama **6.35** Duchowość w medycynie **7.00** Rosół polski (mag.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Przystanek Ameryka **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Stulecie Winnych 4 (s.) **13.20** Kiedyś to było... **13.55** Polacy światu. Helena Sparrow **14.05** Kulturalni PL **15.00** Zakochaj się

w Polsce. Gryfice (mag.) **15.30** Program informacyjny **16.00** Królowie. Szpieg na dworze (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Korona Gór Polski. Wysoka **18.45** Panorama **19.00** Polacy światu. Stefania Horowitz **19.10** Nad Niemnem. Za wschodnią granicą **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Czas honoru (s.) **22.15** Opole 2013. Gala jubileuszowa - Evergreeny (koncert) **23.10** Panorama **23.45** Karski i władcy ludzkości (film).

WTOREK 15 LIPCA

6.00 Panorama **6.35** Pożyteczni.pl **7.00** Rączka gotuje (mag.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Nad Niemnem. Za wschodnią granicą **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ranczo 8 (s.) **14.15** Opole 2013. Gala jubileuszowa - Evergreeny (koncert) **15.10** Hity i historie gwiazd. Jerzy Grunwald **15.30** Program informacyjny **16.00** Królowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Rosół polski (mag.) **18.45** Panorama **19.10** Wschód **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Ojciec Mateusz 26 (s.) **22.10** Lato z Radiem i Telewizją Polską. Elbląg **23.10** Panorama **23.45** Lato z Radiem i Telewizją Polską. Elbląg.

ŚRODA 16 LIPCA

6.00 Panorama **6.35** Ocalony świat. Głową w dół **7.00** Okrasa łamie przepisy. Kuchnia polska **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wschód **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ojciec Mateusz 26 (s.) **14.05** Justyna (dramat) **15.10** 61. KFPP w Opolu - SuperJedynki **15.30** Program informacyjny **16.00** Królowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Rączka gotuje **18.45** Panorama **19.10** Kierunek Zachód (mag.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** O mnie się nie martw II (s.) **22.15** Studio w kontakcie **23.10** Panorama **23.45** 62. KFPP w Opolu - Zrobmy więc prywatkę...

CZWARTEK 17 LIPCA

6.00 Panorama **6.35** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **7.00** Z Andrusiem po Galicji. Krosno **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Kierunek Zachód (mag.) **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** O mnie się nie martw II (s.) **14.05** Studio w kontakcie **14.50** Całkiem niezła historia. Zaspiewaj mi o miłości, Becky **15.10** 62. KFPP w Opolu - Małe tęsknoty **15.30** Program informacyjny **15.55** Lecę za miłością. Grecka sielanka (mag.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Makłowicz w podróży. Podróż 48. Hiszpania **18.45** Panorama **19.10** Wilnoteka **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Zatoka szpiegów (s.) **22.15** Polonia 24 Tygodnik **22.50** Kabaretowe Naj. Pieniądz **23.10** Panorama **23.45** Szkatulka z Hongkongu (film sensacyjny). ▲

Brytyjska Polonia z wizytą w ojczyźnie

Gdzie najpełniej można przekazać młodemu pokoleniu ducha polskości, jak nie w ojczyźnie ich rodziców i dziadków. Gdy w 1953 roku powstawała Polska Szkoła Sobotnia im. Marii Konopnickiej w Willesden w Wielkiej Brytanii, niewielka grupa ludzi z ogromnym zapałem postanowiła stworzyć polską szkołę na obczyźnie, dając szansę swoim dzieciom na poznanie języka polskiego, historii oraz polskiej kultury i polskich obyczajów. Kto kiedykolwiek podjął się takiego zadania, wie, że nie jest ono łatwe. Wiedza, jakkolwiek cenna i niezbędna, to nie to samo co osobiste przeżycie konstytuujące sedno pedagogicznego trudu, czyli – w tym przypadku – patriotyzm.

Jest jednak proste rozwiązanie! Przyjazd do Polski, co mogło dojść do skutku w przypadku klasy E-level z znacznej i mającej ponad 70-letnią historię szkoły Konopnickiej, dzięki dofinansowaniu przez Senat RP za pośrednictwem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. W programie zwiedzania stolicy znalazła się wizyta w Domu Polonii, siedzibie Wspólnoty Polskiej.

Już sam budynek zastuguje na uwagę. Zaprojektowany przez znanych zwiedzania stolicy znalazła się wizyta w Domu Polonii, siedzibie Wspólnoty Polskiej.

Wracając do współczesności – młodzież ze szkoły Konopnickiej w Willesden powitała w Domu Polonii Wiceprezes SWP Zenka Bańkowska oraz koordynatorzy projektów z obszaru Wielkiej Brytanii. Była okazja do serdecznych rozmów i wysłuchania wrażeń młodzieży z pobytu w Polsce. Ale skoro jesteśmy w kli-

Pamiętkowe zdjęcie to podstawa. Fot. ARC.

matkach edukacyjnych, zorganizowano również inspirujące warsztaty na temat Polonii na świecie – jej znaczenia, dorobku oraz pozycji naszego kraju, który w ciągu minionych 35 lat zmienił się nie do poznania, zyskując znaczącą pozycję nie tylko w panoramie państw Europy, ale też świata.

Liczymy, że pozostałe dni jakie spędzi młodzież z Wielkiej Brytanii w ojczyźnie, będą równie interesujące i skłonią ją do ponownego przyjazdu w przyszłości, może na studia lub do pracy? A do tego czasu dadzą nowy impuls do pogłębiania wiedzy o kraju przodków i rozwijania kontaktów z rówieśnikami z Polski.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

»Orle Gniazdo« na koniec wakacji

Młodzi Rodacy! Zapraszamy Was na kolejny Światowy Złot Młodzieży Polonijnej „Orle Gniazdo”, który ponownie odbędzie się w Żerkowie, w dniach 22-31. 8.2025 r. Spotkanie to adresujemy do młodzieży pochodzenia polskiego, w wieku 18-35 lat, na stałe zamieszkałej na Obczyźnie lub tymczasowo w Polsce.

Historia Światowych Złotów Młodzieży Polonijnej „Orle Gniazdo” sięga lat 90. XX wieku. Pierwszy złot odbył się w dniach 29.5.-5.6.1997 r. w podopiecznym Błażejewku, w miejscu niezapomnianym dla bardzo wielu jego uczestników. Młodzi Rodacy uczestniczyli wówczas m.in. w uroczystościach milenijnych w Gnieźnie z okazji 1000. rocznicy męczeńskiej śmierci św. Wojciecha, z udziałem papieża św. Jana Pawła II. Od tamtej pory Złot „Orle Gniazdo” odbywa się cyklicznie, co dwa lata, a jego organizatorem jest Wielkopolski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” z Poznania. Złoty organizowane są na terenie Wielkopolski. W dotychczasowych

Oficjalny plakat wydarzenia. Fot. mat. prasowe

trzynastu Złotach, które odbyły się w Błażejewku (7x), Boszkowie (1x), Wągrowcu (2x), Żerkowie (1x) i Poznaniu (2x) uczestniczyło łącznie 2502 osoby z 40 krajów świata.

W programie złotu jest czas na wakacyjną edukację (kultowe już warsztaty), rozrywkę, spotkania towarzyskie, dyskusje i aktywny wypoczynek. Młodzież na złocie pogłębia również swoją znajomość historii Polski poprzez zwiedzanie

atrakcyjnych krajoznawczo miejsc i obiektów. Tak będzie i tym razem, gdy wybierzemy się do Gniezna, pierwszej stolicy naszego kraju, miejsca koronacji polskich królów, aby złotowicze zaznaczyli swoją obecność tamże w roku, w którym mija 1000 lat od koronacji Bolesława Chrobrego na pierwszego króla Polski w archikatedrze gnieźnieńskiej.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

INFORMATOR

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ĆT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ĆT2, niedziela od godz. 19.30.
POLSKIE AUDYCJE: po-pt. godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzynieć 105,3 MHz.
RADIO KATOWICE: „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

KARWINA-RAJ – MK PZKO zaprasza 27. 7. na tradycyjny Odpust św. Anny połączony z Festynem Polskim. W kaplicy św. Anny odbędzie się o godz. 8.00 msza święta w języku polskim, a o 10.00 w języku czeskim. Potem w ogrodzie PZKO można posiedzieć przy smacznym domowym śniadaniu, czy obiedzie. A po południu można degustować potrawy z grilla. Tradycyjnie do nabycia będą piernikowe serca oraz pyszne kołaczki. O godz. 14.00 odbędzie się uroczyste otwarcie Domu Polskiego. Program kulturalny zapewnią ZPiT „Suszanie” oraz zespół GCK w Gorzycach „Olzanki” i „Ale to już było”. Wieczorem atmosferę „podgrzeje” Dr. Ong. Będą też atrakcje dla małych i dużych.

KLUB 99 – Spotyka się w poniedziałek 14. 7. o godz. 11.00 w restauracji „U Emera” w Trzyniecu na Folwarku. **PTTS „BŚ”** – 15. 7. zaprasza na kolejną wyprawę z serii wycieczek po punktach energetycznych „Stolicy Królewskiej” w Beskidach. Trasa prowadzi z Przelęczy Samopolskiej przez Kotarz, Klimczok i Białną do Brennej-Centrum – 19,5 km, pod górę 569 m, w dół 1075 m (istnieje możliwość skrócenia trasy). Odjazd autobusu z Cieszyna – Uwaga!! przystanek Kolejowa o 7.10. Prowadzi Wiesław Jasinski, tel. 737 318 650.

TURYSTYCZNY KLUB KOLARSKI PTTK „Ondraszek” – Zaprasza na wycieczkę rowerową do Bielska-Białej. 13. 7. o godz. 10.00 zbiórka na dworcu PKP w Bielsku-Białej, o 10.15 wyjazd na trasę. Program wycieczki: Parafia Wojska Polskiego pw. Miłosierdzia Bożego, Muzeum Fiata, kościół św. Matki Bożej Pocieszenia i Dom Żołnierza. Trasa około 40 km.

OFERTA PRACY

PSP KARWINA zatrudni od 1. 9. 2025 asystenta pedagoga. Zainteresowane osoby mogą przysłać CV na skola@pzskarvina.cz lub dzwonić pod nr. 596 317 672 (w godz. 7.30-16.00). **LUTYNIA DOLNA** poszukuje od 1. 9. 2025 nauczyciela kl. 1-5 oraz nauczyciela języka czeskiego. Możliwość pracy na pełny etat lub skrócony. Prosimy o przesłanie CV na adres: s.suchanek@pyslutynia.cz lub kontakt tel. z dyrektką +420 774 044 974.

OFERTY

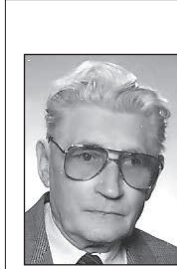
MALOWANIE I CZYSZCZENIE DACHÓW, betonowej dachówki, płotów, elewacji i inne. Tel. 732 383 700. Balicki.

ŻYCZENIA

Dnia 12 lipca obchodzi Jubileusz Życiowy **pan EUGENIUSZ HERMAN** z Karwiny-Nowego Miasta Z tej okazji zdrowia, szczęścia i pomyślności życzą żona Janka, córki Sylwia z przyjacielem, Ala z mężem oraz wnuki Henio, Dorotka z przyjacielem, Samuel i Emma.

WSPOMNIENIA

Odeszłeś - wiem, lecz w sercu mym wciąż żyjesz. Ślad Twój jak iskielki niegasnący blask na zawsze w sercu moim płonie. Dnia 12 lipca 2025 minie 30. rocznica śmierci **śp. TADEUSZ CYHANA** z Jabłonkowa Z miłością wspominają córka Krystyna i syn Władysław z rodzinami.

...Gdyby miłość mogła uzdrawiać, a tzy wskrzeszać, byłabyś z nami... Wczoraj, 10 lipca, wspomnieliśmy dzień, kiedy nasza Najdroższa Mama i Babcia, nasz Najmilszy Ciapciuszek **pani IRENA GÓRCKA** z domu Koch, z Darkowa świętowałyaby swoje 90. urodziny. Niestety los chciał, by zamiast uścisków, życzeń i kwiatów były tylko chwile zadumy, tęsknoty i smutku. Z szacunkiem i wdzięcznością wspominą córka z rodziną.

Czas nie goi ran... pozwała tylko przyzwyczaić się do tęsknoty za tymi co odeszli. Dnia 11 lipca 2025 obchodziłby 90. urodziny nasz Kochany **śp. STANISŁAW OWCZARZY** z Karwiny-Raju Wszystkich, którzy Go znali, o chwilę wspomnień proszą żona Maria, córka Danka i syn Marek z rodzinami oraz wnuki Beata, Michał, Marek, Łukasz i prawnuczek Rafałek.

KUPIĘ INSTRUMENTY muzyczne. Tel. 608 374 432. **KUPIĘ MONETY** i banknoty, złoto i srebro w dowolnym stanie. Tel. 608 374 432.

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelnicza 28, galeria w holu na parterze: wystawa pt. „Tadeusz Farny (1895-1915). Życie i śmierć bohatera”. Czynna w godzinach otwarcia budynku. **KARWINA-FRYSZTAT, Biblioteka Regionalna, Rynek Masaryka:** do 30. 7. wystawa pt. „Grafika” – Oliwia Wójcik, Robert Lipka, Wojciech Osuchowski (artyści z Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie). Wystawa czynna w godzinach otwarcia placówki. **MUZEUM TĘŚINSKA, ul. Główna 115/15, Cz. Cieszyn:** do 31. 8. wystawa pt. „Bronisław Liberda”. Czynna: wt-pt: w godz. 8.00-16.00, so i nie: w godz. 9.00-17.00. **▲ MUZEUM TROJMEZJ, ul. Velebnovského 150, Jablonków:** do 31. 8. wystawy pt. „Królestwo za zabawą”. Czynna: wt-pt: w godz. 8.00-

16.00; so i nie: w godz. 9.00-17.00. **TRZYNIEC, MUZEUM HUTY TRZYNIECKIEJ I MIASTA TRZYNCA, Sala Wystaw, ul. Frydecká 387:** do 10. 8. wystawa interaktywna pt. „Techniczny plac zabaw w drodze – czyli nauka fizyki poprzez grę I i II”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00. **▲** do 31. 8. wystawa pt. „Zabawki retro”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

CO ZA OLŻĄ

MUZEUM DRUKARSTWA, Galeria „Przystanek Grafika”, ul. Głębocka 50, Cieszyn: do 7. 9. wystawa Pavla Hlavatego pt. „Grafika snów i rzeczywistości”. Czynna w godzinach otwarcia muzeum. **MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO, Galeria Wystaw Czasowych, ul. T. Regera 6, Cieszyn:** do 10. 10. wystawa pt. „Jak obumarle drzewo. Pamiątki po Piastrach cieszyńskich w 400-lecie wygaśnięcia książęcej linii”. Czynna: wt, czw, nie: w godz. 10.00-15.00, śr: w godz. 12.00-17.00; pt i so: w godz. 10.00-16.00.

WSPOMNIENIA

Żyjesz dalej w naszych sercach. Dnia 14 lipca 2025 minie trzecia smutna rocznica śmierci naszego Kochanego Męża, Ojca, Dziadka, Pradziadka, Teścia, Szwagiera, Wujka i Kolegi **śp. PAWŁA SZTURCA** z Bystrzycy Z szacunkiem i miłością wspominą najbliższa rodzina.

Spadają kartki z kalendarza, mijają wiosny, jesienie, zimy. Niby ten sam jest wokół nas świat a bez Was jakże inny... W dniu 10 lipca minęła 19. rocznica śmierci naszego Kochanego Ojca, Dziadka **śp. WILHELMA PRZECZKA** poety z Bystrzycy nad Olzą

a jutro minie 3. rocznica śmierci Jego Żony, naszej Kochanej Mamy, Babcy, Prababci **śp. JADWIGI PRZECZEK** nauczycielki

O chwilę zadumy i modlitwę za nich prosi w imieniu całej rodziny córka Lucyna.

NEKROLOGI

Z głębokim smutkiem zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że w dniu 8 lipca 2025 roku zmarł w wieku 87 lat nasz Ukochany Ojciec, Dziadek, Pradziadek **inż. BOGUSŁAW DRÓZD** z Wędryni

Z Drogim Zmarłym pożegnamy się w gronie rodzinnym w kościele ewangelickim w Bystrzycy. W smutku pogrążona rodzina.

W ręce Twoje, Panie, polecam ducha mego. W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy, że 6 lipca 2025 zmarł w wieku 63 lat nasz Kochany Syn, Ojciec, Brat, Wujek, Szwagier i Dziadek **śp. BOHDAN SZKANDERA**

Uroczystości pogrzebowe odbędą się w poniedziałek 14 lipca 2025 o godz. 14.00 z kościoła rzymskokatolickiego św. Jadwigi w Mostach koło Jabłonkowa. W smutku pogrążona rodzina.

PROGRAM TV

PIĄTEK 11 LIPCA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Dom matek **8.00** Noce i dnie (s.) **9.00** Ranczo 3 (s.) **9.55** Komisarz Alex (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 24 (s.) **11.35** Okrasa łamie przepisy. Smak lawendy **12.10** Agrobiznes **12.50** Natura w Jedyńce. Kalahari **13.50** Wielka wyprawa maluchów 2025 **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.00** Reporterzy (mag.) **18.20** Akacjowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Komisarz Alex 22 (s.) **21.15** Festiwal Góry Literatury 2025 **21.40** Vabank (komedia) **23.40** Erynie (s.).

TVP 2

6.20 Anna Dymna - spotkajmy się. Agata Śmietana (talk show) **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Operacja zdrowie (mag.) **11.50** Karino (s.) **12.30** Kolo fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.05** Postaw na milion (teleturniej) **21.05** Lato z Radiem i Telewizją Polską. Zakopane **22.05** To jest grane - wakacyjnie (pr. muz.) **22.45** Kino relaks. Centralne biuro uwodzenia (komedia Niemcy/USA).

TVN

6.10 Uwaga! **6.25** Ukryta prawda **7.20** Kuchenne rewolucje. Czechowice-Dziedzice **9.25** Wycieczkowicze (s.) **10.25** Zagadki losu 2 (s.) **11.30** Kuchenne rewolucje. Szczecin **12.35** Szpital (s.) **13.40** Ukryta prawda (s.) **16.55** Kuchenne rewolucje. Szczecin **18.00** Detektywi (s.) **19.00** Fakty, sport, pogoda **20.00** Superman. Powrót (film) **23.20** Matrix Reaktywacja (film SF USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy (s.) **9.30** Sekrety rodziny **10.30** Trudne sprawy **12.20** Siatkówka kobiet. Liga Narodów; mecz Polska - Brazylia **14.35** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.40** Gliniarze (s.) **17.40** Trudne sprawy **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda

19.55 Hobbit. Pustkowie Smauga

Bilbo Baggins wraz z **Thorinem Dębową Tarczą** i kompanią **krasnoludów kontynuuje podróż do Samotnej Góry, by odzyskać skarb strzeżony przez smoka Smauga**. Po drodze stają w obliczu licznych niebezpieczeństw, w tym mrocznych leśnych elfów i orków. Bilbo, uzbrojony w magiczny pierścień, wkracza do legowiska Smauga, gdzie rozpoczyna się pełna napięcia starcie ze śmiertelnością smakiem.

23.55 R.L.P.D. - Agenci z zaświatów (komedia USA).

TVC 1

6.30 Folklorika **6.59** Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.30** Komicy na piątkę **10.45** Płyta Supraphonu **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Tajemnice kolei żelaznych **12.55** Uśmiechy Antonii Nedośńskiej **13.35** Pr. rozrywkowy **14.50** Jak dzieci (film)

15.40 Starość nie radość, pani Bláhowa

Pani Bláhowa, energiczna kobieta w średnim wieku, staje w obliczu zmian w życiu osobistym i zawodowym. Choć zbliża się do wieku emerytalnego, nie traci pogody ducha ani chęci do działania. W humorem i determinacją próbuje odnaleźć się w świecie, który coraz częściej daje jej do zrozumienia, że „już nie ma dwudziestu lat”. Film w lekkim, a zarazem refleksyjnym sposób ukazuje wyzwania dojrzałości, samotności i potrzeby bycia potrzebnym.

16.15 Výborná SHOW **17.00** Podróż po Vanie **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.20** Dzieciaki w podróży (s.) **21.15** Wszystkie-party **22.10** Hercule Poirot (s.) **23.55** Iveta (s.) **0.40** AZ kwiz.

TVC 2

6.00 Tajemnice kolei żelaznych **6.25** Salamandry **7.15** Cudowna Ameryka **8.10** Związki i więzy w naturze **9.00** Kalahari – prawo pustyni **9.55** Z kucharzem dookoła świata **10.55** Mądrość szczęścia **12.30** Hongkong: kiedy miasto powstanie **13.30** Moje stulecie 1945-2018 **14.25** Królestwo natury **14.55** Zapomniane historie II wojny światowej **15.10** Piekło na ziemi **16.40** Historie domów **17.00** Tajemnice faraonów **17.55** Europa z lotu ptaka **18.40** Najważniejsze kobiety Karola III **19.25** Tajemnice starożytności Egiptu **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Morderstwo w Orient Expressie (film) **22.10** Szpiegu, wróć (film) **23.50** Lowcy głów (s.) **0.35** Historia paryskiego ratusza.

NOVA

6.00 Śniadanie **8.20** Ubezpieczalnia szczęścia (s.) **9.40** Małe sprawy wielkiego miasta (s.) **10.55** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przzychodnia w różnym ogrodzie (s.) **13.40** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **15.30** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.40** Pościg **18.50** Knapja (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Farma Czechy (reality show) **21.35** Szybko i wściekle (film) **23.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.00** M.A.S.H. (s.) **9.05** Słoneczna (s.) **11.55** Podkomisarz Brenda Johnson (s.) **13.45** Policja w akcji **14.40** Incognito **15.50** Tak jest, szefie! **16.55** Nakryto do stołu **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Kochamy Czechy **23.50** Tak jest, szefie! **0.55** Policja w akcji.

SOBOTA 12 LIPCA

TVP 1

6.20 Balans bieli **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie **8.20** Pełnosprawni **8.50** Ranczo 3 (s.) **9.55** Komisarz Alex (s.) **10.55** Ojciec Mateusz 24 (s.) **12.10** Dobre strony. Tomasz Organeł i Andrzej Seweryn **12.25** Gwiazdy w południe. Sissi **14.25** Okrasa łamie przepisy. Kuchnia polska **15.00** W 80 dni dookoła świata (s.) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.35** Ojciec Mateusz 31 (s.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Piłka nożna kobiet. Euro 2025, mecz Polska - Dania **23.15** Operacja „Mincemeat” (dramat wojenny).

TVP 2

6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.30** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.35** Górna półka smaku (mag.) **12.10** Nasz dom w górach. Dzieci, część 2 **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Kolo fortuny (teleturniej) **15.15** Szansa na sukces. Opole 2025 2. Tatiana Okupnik **16.15** Na dobre i na złe (s.) **17.15** Postaw na milion (teleturniej) **18.10** Zmiennicy (s.) **19.15** Słowo na niedzielę. Granice miłości **20.00** Lato z Radiem i Telewizją Polską. Elbląg **22.10** Miłość jest blisko (komedia romantyczna).

TVN

6.20 Kuchenne rewolucje **7.15** Magda gotuje internet (mag.) **7.45** Dzień dobry wakacje **11.30** Na Wspólnej (s.) **13.20** Szpital św. Anny (s.) **14.20** Anatomia miękna (pr. rozr.) **15.25** Kochaj i tańcz (komedia) **18.00** Kuchenne rewolucje. Wrocław **19.00** Fakty, sport, pogoda

19.45 List w butelce

Romantyczny dramat w reżyserii Luisa Mandokiego, na podstawie powieści Nicholasa Sparksa. Theresa Osborne, badaczka w Chicago Tribune, podczas spaceru po Cape Cod znajduje butelkę z pięknym, anonimowym listem miłosnym skierowanym do Catherine. Zaintrygowana, zaczyna śledztwo i natrafia na autora – Garrettta Blake’a (Kevin Costner), samotnego starlarza, który opłakuje żonę.

Gdy Theresa spotyka Garretta nad jego łodzią Happenstance, rodzi się między nimi głęboka więź, choć on wciąż żyje przeszłością. Ich uczucie kwitnie na tie pięknych krajobrazów Outer Banks, ale i trudnych emocji. Kluczowym momentem jest odkrycie przez Garrettta, że Theresa opublikowała listy – początkowo czuje się zdradzony, ale później wybaczta, gdy przynosi mu ukojenie

22.25 Droga powrotna (dramat obyczajowy).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **9.05** Kung Fu Panda. Święta, święta i Po (film anim.) **9.40** Madagwiazdka (fil anim.) **10.05** I kto to mówi 3 (komedia USA) **12.20** Siatkówka kobiet. Liga Narodów; mecz Japonia - Polska **14.20** Gliniarze (s.) **16.40** Disco Star **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Kabaret na żywo. Kabaret Śmiele **22.10** Drapacz chmur (film USA).

TVC 1

6.00 Pieczenie na niedzielę **6.35** Starość nie radość, pani Bláhová (film) **7.10** Skradziony król (film) **8.10** Słowacko się nie sądzi (s.) **9.35** Uśmiechy Dany Medrickiej **10.15** Ojciec Brown (s.) **11.05** Wszystkie-party **12.00** Z metropolii. Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Zgaduj-zgadula (bajka) **13.45** Skradziony śmiech (bajka) **14.50** Domowe wino (film) **16.20** Hercule Poirot (s.) **18.05** Pod jednym dachem (s.) **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.05** Uroczyste zakończenie MFF Karlowe Wary 2025

21.45 Śmierć pięknych saren

Czesko-słowacka tragikomedia oparta na wspomnieniach Oty Pavla, wyreżyserowana przez Karla Kachyňa. Film ukazuje beztrostkie dzieciństwo rodziny Popperów nad rzeką Berounką – wspólne chwile łowienia ryb, gry i nauki od życia. Leo Popper, pasjonat rybołówstwa i pełen humoru sprzedawca, nagle traci pracę na skutek okupacji. Kiedy dwaj starsi synowie zostają wezwani do transportu do obozu, ojciec postanawia złamać zakazy – poluje na dziką, by nakarmić wycieńczonych chłopców.

23.15 Komisarz Florence (s.) **1.00** Agent Hamilton (s.).

TVC 2

6.00 Pani wiewiórka – przygodzie tysięcy i jednego orzeszka **6.50** Rekordowe zapory **7.45** Na rowerze po Czechach **7.55** Znane i nieznane historie czeskich zamków **8.25** Karol IV **9.00** Tayrona **9.50** Chiny na języku **10.40** Lotnicze katastrofy **11.25** Największe apokalipsy historii **12.20** Książę Eugeniusz i rzesza osmańska **13.10** Helena i mężczyźni (film) **14.50** Koszykarska Liga Narodów kobiet 2025: Czechy – Holandia **17.15** Irlandia, szmaragdowa wyspa **18.00** Cudowna planeta **18.50** Matka natura **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Cartouche (film) **22.00** Millennium: Mężczyźni, którzy nienawidzą kobiet (film) **0.25** Omen II (film).

NOVA

6.00 Alvin i wiewiórki (s. anim.) **6.25** Zig i Sharko (s. anim.) **6.55** My, właściciele domków letniskowych **7.40** Pojedynk na talerzu **8.35** Weekend **9.15** Pościg: wydanie specjalne **10.35** Dzień z TV Nova **10.40** Kroniki Spiderwick (film) **12.30** Dzień z TV Nova **12.35** Akademia policyjna II: Pierwsze zadanie (film) **14.20** Dzień z TV Nova **14.25** Jaś Fasola: Nadciga totalny katyktizm (film) **16.10** Karate Kid (film) **18.55** Knapja (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Jumanji: Następny poziom (film) **22.45** Pacific Rim: Rebelia (film) **0.55** Akademia policyjna II: Pierwsze zadanie (film).

PRIMA

6.05 M.A.S.H. (s.) **8.35** Autosalon.tv **9.45** Incognito **10.50** Einstein – sprawy nieznośnego geniusza (s.) **13.15** Kochania USA **12.20** Siatkówka kobiet. Plavecký mariáš (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Gliniarz (s.) **22.35** Mechanik: konfrontacja (film) **0.35** Wybraniec śmierci (film).

NIEDZIELA 13 LIPCA

TVP 1

6.20 Słownik polsko@polski (talk show prof. Jana Miodka) **6.55** Słowo na niedzielę. Granice miłości **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Lagiewnikach **8.00** Tydzień **8.50** Wojna domowa **9.55** Jan Serce **10.55** Przysłań. Krokodylek (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Pięlgrymi Nadziei. Adopcyjne Misiulaki **13.05** Natura w Jedyńce. Islandia, królestwo maskonurów **14.10** Vabank (komedia) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.40** Komisarz Alex 22 (s.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Matylda (s.) **21.20** Rolnik szuka żony II (s.) **22.25** Zakochana Jedyńka. Miłość i turbulencje (komedia romantyczna).

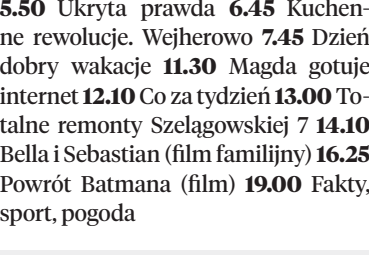
TVP 2

6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.35** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Rosół polski **11.50** Lato z Radiem i Telewizją Polską. Elbląg **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Kolo fortuny (teleturniej) **15.10** Szansa na sukces. Opole 2025 2. Zbigniew Holtdys **16.10** Cudowne lata (s.) **17.15** Tak to leciało! (teleturniej) **18.05** Zmiennicy. Antycypacja (s.) **19.20** Rodzinka. pl (s.) **20.00** Londyński bulwar (film kryminalny) **21.55** Kwiatki polskie w niedzielę **23.10** Ostateczne poświęcenie (dramat wojenny USA).

TVN

5.50 Ukryta prawda **6.45** Kuchenne rewolucje. Wejherowo **7.45** Dzień dobry wakacje **11.30** Magda gotuje internet **12.10** Co za tydzień **13.00** Totalne remonty Szlagowskiej 7 **14.10** Bella i Sebastian (film familijny) **16.25** Powrót Batmana (film) **19.00** Fakty, sport, pogoda

19.45 Władca pierścieni. Dwie wieże

Druga część epickiej trylogii Tolkiena. Drużyna zostaje rozdzielona – Frodo i Sam ruszają do Mordoru z Gollumem jako przewodnikiem, podczas gdy Aragorn, Legolas i Gimli ścigają orków, by ocalić Merry'ego i Pippina. W międzyczasie Rohan staje się celem armii Sarumana, co prowadzi do wielkiej bitwy pod Helmowym Jarem. Nadchodzące starcie zbliża świat do ostatecznej walki z siłami ciemności.

23.35 Szybcy i wściekli (film sensacyjny).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **7.20** Siatkówka kobiet. Liga Narodów, mecz. Bułgaria - Polska **9.40** Szaleństwo Minionków (film anim.) **10.00** Śmery (film anim.) **12.35** Mój przyjaciel szpieg (komedia USA) **14.50** Hobbit. Pustkowie Smauga (film fantasy) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Mamma Mia. Here We Go Again (komedia muzyczna) **22.25** Żona na niby (komedia USA).

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Piosenki z pewnego miasta **6.40** František Peterka **7.35** Domowe wino (film) **9.00** Pieczenie na niedzielę **9.40** Kalendarium **9.55** Kamera na szlaku **10.30** Obiektyw **11.00** Velké sedlo (s.) **11.50** Pr. rozrywkowy **13.00** Wiadomości **13.05** O Wszędybyskim (bajka) **14.00** O zaklętym wężu (bajka) **15.00** Tśmierć pięknych saren (film) **16.35** Dobra Woda (s.) **17.50** Szpital na periferiach (s.) **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport

20.10 Diabelskie sidła

Seria kryminalna z 2009 roku, wyreżyserowana przez J. Stracha i napisana przez A. Vašička. Komisarz Sumara (Jiří Dvořák) wraz z początkującą partnerką Šimową (Anna Geislerová) prowadzą śledztwo dotyczące mrocznej, rytualnej próby morderstwa studenta archeologii, znalezionej z symbolem 666 na skroni. W sprawę zostaje zaangażowany badacz okultyzmu dr Runa (Ivan Trojan), który rozpracowuje kod oparty na tajemniczym kwadracie z Codex Gigas – legendarnej „Biblii diabła”.

21.20 Zaginione wrota (film) **22.30** Wybórna SHOW **23.10** Najlepsze gry **0.30** Sprawy detektywa Murdocha (s.).

TVC 2

6.00 Saga o soli **6.50** Zwodnicze operacje II wojny światowej **7.40** W imię korony (s.) **8.35** Czechosłowacki tygodnik filmowy **8.45** Poszukiwania utraconego czasu **9.05** Niesamowita Tajlandia **9.55** Zapomniane historie II wojny światowej **10.50** Karol IV – cesarz rzeszy nie zachodzącego Słońca **11.45** Wiadomości od Ivana Medka **12.20** Koszykarska Liga Narodów kobiet 2025: Czechy – Belgia **14.40** Bohemia Rally Młada Boleslav **16.10** Życie wojownika: Sigurd Bjornson **17.00** Z kucharzem dookoła świata **17.55** Europa z lotu ptaka **18.50** Przygody nauki i techniki **19.20** Ciekawostki z regionów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** El Dorado (film) **22.10** Jack Reacher (film) **0.15** Camping.

NOVA

6.05 Alvin i wiewiórki (s. anim.) **6.50** Zig i Sharko (s. anim.) **7.15** Policja Modrava (s.) **8.35** Życie na zamku (s.) **9.30** My, właściciele domków letniskowych **10.20** Twój cudowny ogród **11.10** Pojedynk na talerzu **11.55** Evan Wszęchmogący (film) **13.50** Na zawzaws twoja niewierna (film) **15.45** LOVEnie (film) **18.05** Pościg: wydanie specjalne **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Policja Modrava (s.) **21.40** Policja kryminalna Anděl (s.) **22.55** Nieszczęśliwcy II (film) **0.55** Ekstremalne zmiany – Słowacja.

PRIMA

6.20 M.A.S.H. (s.) **8.50** Prima Czechy **9.20** Prima świat **9.55** Gliniarz (s.) **12.20** Poradnik domowy **13.15** Poradnik Pepy Libickiego **14.10** Ogródnik w zasięgu ręki **14.50** Poradnik Ládi Hruški **15.30** Jak zbudować marzenie – wydanie specjalne **16.35** Niesforne diabły (bajka) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Andiełk na nervy (film) **22.30** Dżentelmeni (film) **0.45** Zbrodnie z wrzosowisk (s.).

PONIEDZIAŁEK 14 LIPCA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Studio Raban **8.00** Noce i dnie (s.) **8.55** Ranczo 3 (s.) **9.55** Komisarz Alex. Cel (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 24 (s.) **11.35** Królowie (s.) **12.10** Agrobiznes

12.50 Natura w Jedyńce. Islandia, królestwo maskonurów

Film dokumentalny o Islandii, która jest domem dla pięknych maskonurów. Ze swoim egzotycznym wyglądem i zachowaniem, czasami czułym, innym razem hałaśliwym, często uważany za „komicznego”, maskonur jest szczególnie uroczym ptakiem morskim. Jest symbolem narodowym i atrakcją turystyczną, ale jego los niepokoi Islandczyków, ponieważ pary przestały się rozmnażać od dekad. W obliczu tej sytuacji garstka entuzjastów zmobilizowała się, aby uratować maskonura. Na archipelagu Vestmann, niedaleko Islandii, ludzie i maskonury łączą wyjątkową, wielowiekową relację.

13.50 Wielka wyprawa maluchów **20.25** Wybórna SHOW **23.**

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

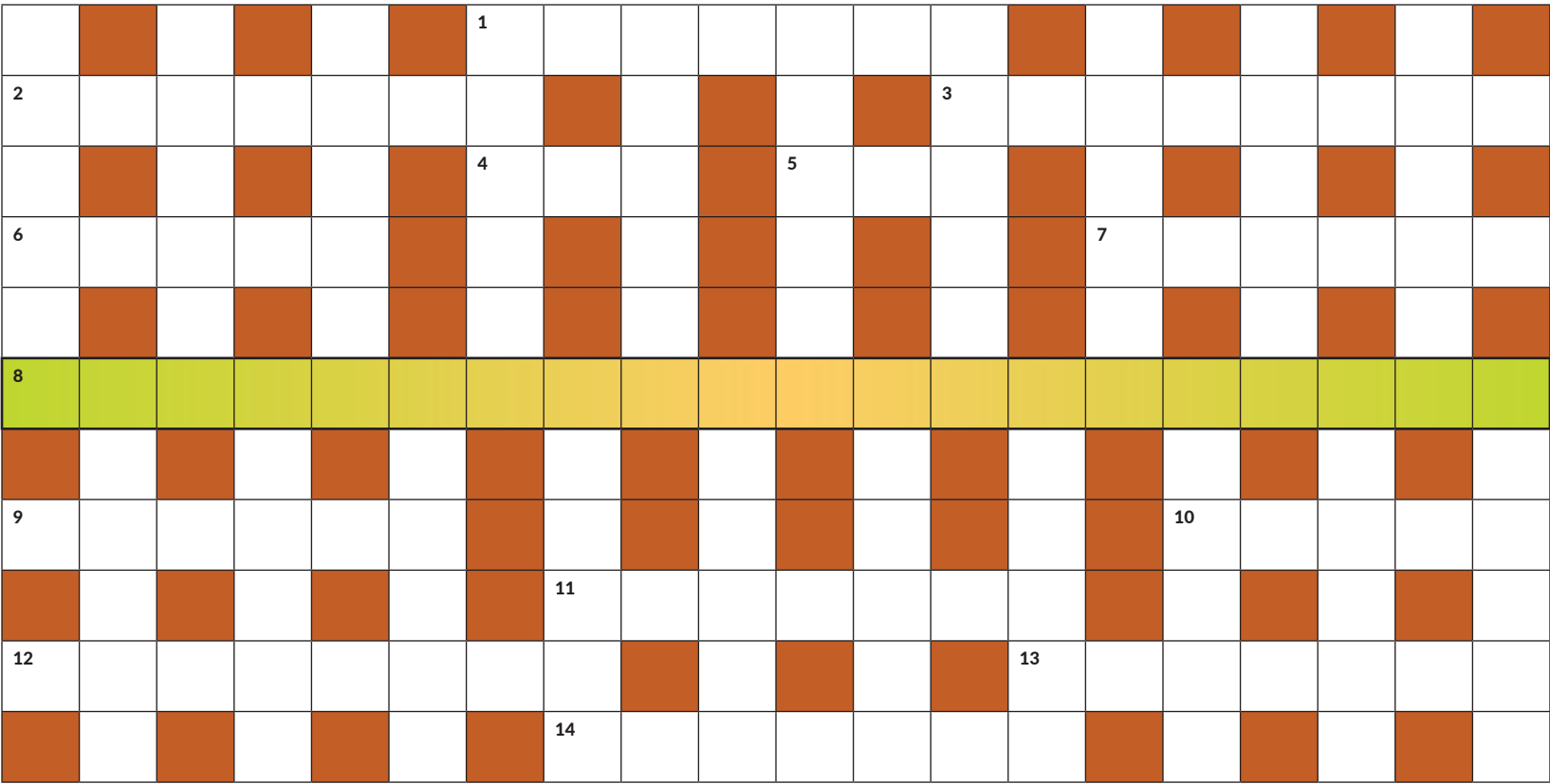

...tak jest

• Dziś proponujemy wycieczkę do Ostrawy. Archiwalna fotografia pochodzi z Narodowego Archiwum Cyfrowego i została wykonana ok. 1935 roku.

Czekamy na propozycje współczesnego ujęcia. W gazecie zamieścimy pierwsze bądź najlepsze zdjęcie, jakie dostaniemy. Fotografie prosimy wysłać na: dabkowski@glos.live bądź info@glos.live. Serdecznie zapraszamy do współpracy!

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda.

Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w środę 23 lipca 2025 r. Nagrodę z 27 czerwca otrzymuje **Barbara Welszar z Czeskiego Cieszyna**.

Autorem dzisiejszej łamigłówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 27 czerwca:
GDYBYŻ JE ZNAM
I Z WIDZENIA

Rozwiązaniem jest dokończenie fraszki, której autorem jest Jan Izidor Sztudynger (ur. 28 kwietnia 1904 w Krakowie, zm. 12 września 1970 tamże) – polski poeta, fraszkopisarz, satyryk, teoretyk lalkarstwa i tłumacz: „Ledwo wiedzy liżnie,...”.

POZIOMO:

- 1. bezzwrotna pomoc finansowa udzielana instytucji w celu poparcia określonej działalności
- 2. mieszkańcy jednej z republik nadbałtyckich
- 3. serwis społecznościowy Marka Zuckerberga
- 4. entuzjasta, sympatyk piosenkarza lub zespołu muzycznego
- 5. nurt teatrów niekomercyjnych lub „wyłączony” po angielsku
- 6. cukierki ze sprężystej jak guma galaretki
- 7. osada w Polsce położona w województwie zachodniopomorskim, w powiecie gryfickim, w gminie Gryfice
- 8. **ROZWIĄZANIE DODATKOWE**

9. cienki, niewielki drut

- 10. ...de Mallorca - miasto w Hiszpanii na wyspie Majorka lub drzewo w oazie
- 11. kosmetyk do malowania warg
- 12. piłkarze z Madrytu, lokalny rywal Realu
- 13. drapieżna ryba morska z rodziny flądrowatych o szerokim otworze gębowym
- 14. wampir-arystokrata, hrabia, tytułowy bohater książki irlandzkiego pisarza Brama Stokera lub przydomek dwóch średniowiecznych władców włoskich.

PIONOWO:

AFFLEC, ASSISI, BŁĄŻEJ, BOGINI, CHOCIM, DEFEKT, ECHMEA, ERASTO, ETALAŻ, IMPULS, MACIEJ, MALIBU, OBRĘCZ, RAPSDOD, SCHRON, SUKNIA, TUNGUZ, UTRATA, WERNAU, YAMAHA.

Wyrazy trudne lub mniej znane:

FACEBOOK, HALIBUT, RZĘSIN

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratom prowadzi PNS, a.s. Paceřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a.s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS